

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUNSÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 irt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A Bánffy-klauszula.

Budapest, április 18.

(k. t.) A főudvarmester ur legújabb taktikai fogása az, hogy az ischli záradékot Lukács-klauszulává keresztelte el. Azokban az újságcikkekben, amelyeket e kérdésről írat lapjában, az ischli záradékot állandóan úgy szerepelteti, mint a Lukács László legsajátosabb művét, amelyhez ő maga csak utóbb járult hozzá s amelyért tehát a felelősség oroszlanrésze voltaképp a pénzügyminisztert terheli. Ennek a manővernek kettős a célja. Báró Bánffy Dezső először is a maga személyét ki akarja húzni egy ódiumból; másodsor pedig meghasonlást akar előidézni Széll Kálmán és Lukács László között. Mindkét kálvária kudarcot fog a főudvarmester ur vallani. Az ischli záradékot hiába keni át Lukács Lászlóra; a pénzügyminiszter — úgy tudjuk — ezt a záradékot megszövegezte ugyan, de éppen csak megszövegezte; vagyis tőle származik a forma a Bánffy ideájához. De ez különben is mellékes; a döntő szempont itt csupán az lehet, hogy a közjogi politika irányítása kizárólag a miniszterelnökre tartozik. A pénzügyminiszter a pénzügyi politikáért felelős; felelős e politikának még olyan részleteiért is, amelyeket esetleg a miniszterelnök kezdeményezésére vagy rábeszélésére inagurált. Épp így felelős a miniszterelnök a közjogi politikáért s ennek még olyan részleteiért is, amelyeket esetleg a pénzügyminiszter kezdeményezésére vagy rábeszélésére hajtott végre. Az átkenési kísérletnek tehát nincs és nem is lehet semmi fogantatja. Az összeveszejtési kísérletre szint ilyen kudarc várakozik. Széll Kálmán és Lukács László közt a legzavartalanabb politikai összhang uralkodott eddig és fog uralkodni ezentul is. A pénzügyminiszternek sikeres reszort-politi-

káját senki sem méltányolja melegebb s hálsabb elismeréssel mint Széll Kálmán; valamint nem képzelhető lojálisabb támogatása a kormányzati vezetésnek, mint az a szigoruan korrektt közreműködés, amelyben Lukács László a miniszterelnököt részesíti. Ezen a ponton ugyan hiába alkalmazza a maga feszítő rudját a főudvarmester ur: Lukács László segítségével a Széll-kabinetet nem fogja súlygyenyéből kiközköteni.

Ezek után átférhetünk a Bánffy lapjának legújabb vádaskodásaira. Ezek még mulatságosabbak az előbbieknél; és szintén hátrafelé sülnnek el. Ki fogjuk ugyanis mutatni, hogy a főudvarmester már megint olyasmivel vádolja Széll Kálmánt, amit ő maga követett el.

A főudvarmestert, úgy látszik, időközben figyelmeztették súlyos és végzetes tévedésére. Arra a tévedésére, hogy Széll formulája miatt támadva, a saját törvénynek reprodukált intézkedését tulajdonította hibásan Széllnek. Ebből az önmagaásta veremből ki akarván kapaszkodni, létrát csinál magának akképp, hogy egymás mellé állítva idezi a Bánffy-féle és a Széll-féle törvény rendeleti utasítását, s a kettő közt mutatkozó különbséget használja fel létrafok gyanánt a kikapaszkodásra.

De hát ez nem fog sikerülni.

Mi a különbség a két rendeleti utasítás közt? Először az, hogy a Széll-féle törvény (nem a Széll-formula, mert kimutattuk, hogy a Széll-formulának ehhez semmi köze) mellőzi a Bánffy-féle törvény rendeleti utasításának e szavait: *a törvényhozás elhatározásáig*. Vagyis, hogy a kormány intézkedései csakis a törvényhozás elhatározásáig maradnak érvényben. Másodsor mellőzte a Széll-féle törvény említett utasítása a Bánffy-féle törvény ama záradékát, hogy a rendelet érvénye 1898. december 31-én megszűnik.

Mind a két kijelentés egyszerűen azért mellőztetett, mert részint felesleges, részint lehetetlen volt megtartásuk.

Aki a magyar közjogot ismeri, annak magyarázni sem kell, hogy felesleges a törvénybe felvenni azt az elemi tant, hogy a törvénypótló rendelet csak a törvényhozás intézkedéséig marad érvényben. Továbbá, hogy a törvény alapján és mellett kibocsátott kormányrendelet nem tarthat tovább, mint maga a törvény. Akinek ezeket az elemi dolgokat magyarázni kell, azdal nem érdemes vitatkozni. Az egyszerűen tudatlan és konok. De a közvélemény félrevezetésének meggátolása céljából igenis szükségesnek tartjuk megmondani, hogy semmiféle rendelet nem ronthat le törvényt és hogy semmiféle rendeletek hatálya nem terjedhet túl azon a törvényen, melynek kiegészítése céljából hozatott. Ha ilyen és hasonló dolgok mégis előfordulnak a törvényben, ez pleonazmus, kihagyásnak tehát semmi jogcsorbitást nem foglal magában.

De megmagyarázzuk, hogy a főudvarmester törvényéért miért van mégis a kettős pleonazmus, illetőleg miért tették bele azok, akik értettek a dologhoz. Egyszerűen azért, mert a főudvarmester ur törvénye csak egy évre szólott, s így megtörténhetett volna, hogy a viszonsóság megsértésének esetén valamely kormányrendelet például decemberben intézkedett volna, december végén pedig magának a törvénynek hatálya is lejárt. Így nem a jogi elvek következménye gyanánt, hanem minden félreértés meggátolásának céljából hasznos volt ama kijelentés, hogy az esetleges rendeletek december 31-én elvesztik hatásukat.

Ami pedig „a törvényhozás elhatározásáig” szavakat illeti, a pleonazmusnak még az egy

TÁRCA.

A tavaszi mütárlat.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Ljka Károly*.

Több gyűjtemény közt, amelyek a tavaszi mütárlatot érdekessé teszik, talán leginkább Wellmann Róbert hét képe és néhány rajza lepte meg a közönséget. Új név, amely eddig csak a festők körében volt ismeretes, hallomás útján vagy személyes ösmérettség révén. Wellmann, ha jól tudjuk, erdélyi szász családból való, eleinte a budapesti mintarajztanodába járt, dolgozott egy fényképező-műteremben, azután mintegy tíz évvel ezelőtt Münchenbe ment s a Hollósy Simon iskolájában tanult. Olaszországi utazgatások után Berlinben telepedett le s onnan küldte haza ezt a gyűjteményt is.

Kéz és erős tudású művész gyanánt mutatkozott be. Ugy a régibb, akadémikus gondolkodású emberek, mint a modernebb észjárásúak egyaránt sokat foglalkoznak vele. Amazok dicsérik benne a hajszálpontos rajzot, ábrázolásainak kézzelfoghatóságát, emezek pedig azt a sajátos primitív lüsztert, amely képeit bevonja. Abban a kivételes helyzetben van tehát, hogy mind a két ellenséges tábor szívesen foglalkozik vele.

Annál bizonyos, hogy ebben a környezetben eredetinek, személyesnek hat a stílusa. Így nálunk nem fest neki sem, sőt még csak közel sem jár a kezeirásához. Ma mindnem topográfiai felvételt vesz egy azeról, egy fatörzsről, egy viharvert szikláról. Néhol majdnem tudományos pontosságú: képeinek egyes kimetszett darabjait, geológiai, botanikai, állattani falitábla gyanánt lehetne az iskola falára függeszteni. Szinte megjedünk attól az óriás fáradtságtól, amelylyel egy olajfa vagy kővi tölgy

törzsének néhány ezer repedését egymás mellé rajzolja. A lombok apró szálas levélkéit végtelen türelemmel beleiirja a levegőbe, akinek tetszik, sorra megszámolhatja. Rajztudós inkább, mint rajzművész. Van itt egy képe, amelyen a hegyoldalon lekanyarog egy rögös út, balra magas sziklák merednek, jobbra fák szegélyezik az ösvényt. Koronáikon besurran az olasz napugár: heves, vakító, izzó fény. Wellmann azonban kevésbé érdekli a világságas csapkodó játéka: ő inkább a legördült köveket, aszikkalaf repedéseit, a falomból részleteit fogja meg és tökéletes hűséggel rajzolja vásznára. Az elaprózott részletek mellett ennél fogva bágyadtak, erőtlennnek hat a verőfény játéka. Ezt annak példájára hoztuk fel, hogy mennyire rajztudós ez a művész s mily kevéssé igaztják őt az eminenter festői benyomások. Figurális darabjai, egy madonna a babinóval, egy vízholdó olasz lány, egy éles profilfej, ugyanezt a hajlandóságát árulják el. Are-mappák és kézmappák ezek, hajszálpig pontosak, rajzban és mintázásban szinte hamisítványai az élő eredetinek. De a szín konvencionális, a fejeknél talán készakarattal stilizált. Szenvedély nem sugárzik ki az esetvonásokból, amelyek szerényen egymásba bujnak, ugy, hogy mikroszkóppal sem lehet rajtok az esetkezelés nyomát, a fakturát észrevenni. Majdnem emlékeztetnek a leggondosabb régi porcellánfestményekre vagy még inkább a hollandi és svájci kabinet-üvegfestményekre, amelyekben a zománcfestők kikutathatlanul egybeolvad a tűzben. Ez nyilván a primitív-németek hatása vagy talán egy-két lombardiai festőé abból a korból, amidőn a művészek naivan elmerültek a derék, szorgalmatos munkásságba. A pontosság, amelyet előbb említettünk, tetszik a mi akadémikusnak nevelt közönségünknek, ez az ősi művészethez kívánczó nosztalgia pedig lekötö a modernebb érzésűeknek figyelmét, mert érdekesnek érzik. Kétségkívül óriás szorgalmu és igen nagy tudású ember ez a

művész. Nektünk mégis idegen, a temperamentuma, talán tulságosan németes, hæv, lendület, vágyak, kitörések nélkül. De azt a figyelmet, amelyben részeseül, feltétlenül megérdemli.

Vérmérsékben, nem de előadási cél dolgában közel áll hozzá ezen a kiállításon két művész: Kaufmann Izidor és Karlovsky Bertalan. Törhetetlenül precizek. Amaz tanulmányokat festett egy előttünk ismeretlen „Takácsok” című képhez: minuciózus festmények ezek, az egyikben a szövőgép százféle alkotó része, lécezte, fonadéka pontos géptani illusztráció és egyuttal jeles példája a távlati szerkesztésnek. De mégis több ennél, van benne bizonyos festői elem is: a reflexek játéka a géprészekben, a beözönlő világos levegő kiemeli a száraz rajzot. Karlovsky jóval delikátabb, egy miniatűr-képe, amely pipázó katonát mutat, a pontosság mellett nagyon festői. Biztos a hajszálpig, sőt már közel jár ahhoz a határhoz, amelyen túl a rajz keménynyé, kimetszetté válik, mint egy sztereoszkopikus kamarában. Ezt a határt nem lépte túl, itt még végtelen delikateszszel olvad össze a temérdek szín az apró formákkal, nem pusztán csöppnyire kisebbített olajfestmény, hanem igazi miniatűr, amelynek megvan a maga széles előadása. Kedves bijou, amelyen sok szeretet érzik meg.

Alig néhány lépésnyire ezektől a módfelett nyugodt, szemlélődő uraktól fantasztikus világ kavargó: a szomszéd terebben függnek Kacziány Odón és Rippl-Rónai képei. Két ellentétes tábor, egymást kiátkozó ellenpápák, egymás tagadásai. E két terebben elkülönített képek porbe szállnak egymással: amazokat nyárspölgárnak szidják emezek, ezeket pedig hőbortos extravaganciának bélyegzik amazok. Nem képzelhető rikitőbb ellentét, mint Wellmann, Karlovsky, Kaufmann egyfelől, Kacziány és Rippl-Rónai másfelől. Ott a szolid kézzelfoghatóság, itt csupa elvont miszticizmus. Ott törekvés az objektív szemléletre, itt csupa bizarr ötlet, fantasztikus líra. Amott

évig tartó törvényt sem volt komoly értelme, annál kevésbé lehetett volna ily értelme a hosszabb, pláne hét évre szóló törvényről. Ez volt az oka, amiért a Széll-féle törvény eredeti tervezetéből kimaradtak eme szavak.

De vajon ki hagyta ki azokat?

Nem Széll, hanem Bánffy Dezső maga s illetőleg kihagyták azok, akikkel a törvényjavaslatot csináltatta.

Igy maradt ki az a fölsleges, sőt esetleg veszélyes záradék is, hogy a rendeletek a későbbi, 7 évre szóló törvény lejártakor megszűnnek, mert esetleg azt a zavart idézhette volna fel, (ami ugyan jogilag nem lett volna indokolható), hogy a törvényhozás esetleges időközi intézkedésén túl terjed a rendeletek hatálya.

A Széll-féle formula egyszerűen csak beleilleszkedett a már eleve koncipiált törvényjavaslatba; ez a formula, mint kimutattuk, egészen más, a kérdés lényegére tartozó dolgokat foglalt magába, holott a főudvarmester által Széllre ráfogott formula nem vonatkozik a gazdasági kiegyezésnek lényegére, hanem mellékkörülményeire, a reciprocitásra, a végrehajtásra stb.

Igy tört darabra az a létrafok, melyen a főudvarmesteri közjogi bölcsesség ki akar kapaszkodni az ismételve említett veremből. Ezért kell neki osztrák Nothparagrafust kiemelni és azt ráfogni Széll Kálmánra. De hát bir-e a közjogi ismeretek legprimitívebb elemeivel is, aki az említett végrehajtási utasítást az osztrák szükségbeli törvényről egy napon képes említeni?

Ami akár a Bánffy-féle, akár a Széll-féle törvény végrehajtási utasítást illeti, az egész utasítás tulajdonképp felesleges a magyar közjog szempontjából. Sőt minden közjog szerint joga, sőt kötelessége minden kormány-nak a rendeleti uton való intézkedés előre nem látott esetekkel szemben. Egyszermind minden parlamentnek megvan a joga felelősségre vonni a kormányt a *periculum in mora* esetében való intézkedésért. A jogok és kötelességek eme szférája egyértelműen létezik mindenütt, minden alkotmányos államban. Létezik Ausztriában is, de nem a Nothparagrafus alapján. Minden alkotmány meg nem irt törvényében gyökerezik ugy ez a jog, mint ez a kötelesség. Ha egyes különösen fontos esetekben a törvényhozás mégis előírja a kormány elja-

rásának módját, e körülmény a dolog lényegét meg nem változtatja. A magyar kormány-nak kötelessége volna a viszonyosság megszegése esetén a rögtön való eljárás. A törvényhozásnak erről tartoznék jelentést tenni, akár utasítja erre nyíltan a törvényt, akár nem. Különben ott volna a parlament felelősségvonalai joga, tehát szóltalanul meg nem lapulhatna. És ha rendeleti jogának időbeli határa nincs is a törvénybe felvéve, rendelkezése nem maradhat érvényben a törvényhozás intézkedésén túl. De mindez akár föl van véve a záradékba, akár nincs, oly távol áll az osztrák Nothparagrafustól, mint Makó Jeruzsálemtól. A két fogalomnak egymáshoz semmi köze. Az osztrák Nothparagrafus létezik Ausztriában az imént említett rendeleti jog határain túl. Létezik, mint önálló jogi konstrukció, hogy expedienst képezzen az alkotmány zűrzavarainak esetén a kibontakozásra. Aki a két dolgot összehaverja, az egyikhez sem ért. Az legföljebb csak vádaskodni akar. A vádaskodásnak pedig a legostobább fajja az, midőn valaki a maga hibáját másra akarja ráfogni.

Hátra van még, hogy megvonjuk a vita mérlegét.

A főudvarmester azt mondja, hogy az ischli záradék a magyar alkotmányosságának hasznára lett volna. Ezzel szemben áll az a tény, hogy az osztrák kormány ezt a záradékot nem akarta ingyen eljeleníteni, hanem gazdasági ellenszolgáltatást kért érte a kiegyezésben, még pedig a bankügyben s a lejárati határidők kitolásában, azt állítván és be is bizonyítván, hogy az ischli záradék Ausztriára nézve gazdasági értéket jelentett. Vajjon akad-e ember széles ez országban, akivel Bánffy el tudná hitetni, hogy gróf Thun azért ragaszkodott ehhez a klauzulához, mert a magyar alkotmányra nézve üdvösnök tartotta azt?

Nem igaz továbbá az sem, hogy a klauzula szintén biztosította — még pedig 1903-ra — a lejárati határidők egységét. Mert arról nem gondoskodott, hogy a lejárati időhöz nem kötött vámszerződések szintén felmondassanak ugyanarra a terminusra. A főudvarmester lapja ma azt akarja kimutatni, hogy az 1878: XX. törvénycikk harmadik szakasza amugy is megadta Magyarországnak azt a jogot, hogy a külföldi vámszerződéseket Ausztria

hozzájárulása nélkül is felmondhassa. De elefelejt a Bánffy újsága, hogy az idézett törvényszakasz csupán a lejárati határidővel bíró szerződésekéről szól; és Széllnek épp abban áll az érdeme, hogy az egyoldalú felmondás jogát a többi szerződésre is kiterjesztette.

Mindezekon felül még az autonóm vám-tarifa revízióját is kivivta Széll Kálmán, amely vivmány nélkül a lejárati idők összeesésének gyakorlatilag nem lehetett volna teljes hasznát venniük.

Az eredmény tehát az, hogy a Bánffy klauzulája közjogunk csorbitását jelentette s a határidők egységesítését csak csakonk és tökéletlenül biztosította volna, holott Széll Kálmán nemcsak a közjogi sérelmeket küszöbölte ki, hanem még kivivta a nemzet számára azt is, hogy a mostani megállapodások megszüntével Magyarország gazdaságpolitikája teljesen szabad kezét kap egy az egész külfölddel, mint Ausztriával szemben.

Ezt a valóságot sem perfid gyanúsításokkal elferdíteni, sem vakmerő furfanggal elsinkófálni nem lehet.

BELFÖLD.

A szerb püspöki zsinat. *Karlobárról* telegrafálják, hogy Brankovics György patriárka a miniszterelnök után azzal a kérelemmel fordult a királyhoz, engedje meg a szerb püspöki zsinatnak május elsőjén való megtartását.

Két pénzügyi törvényjavaslat.

— A hirdetési és naptárbeli eltolás, tőzsdedó. —

Budapest, április 18.

A képviselőház pénzügyi bizottsága mai ülésén két fontos törvényjavaslatot tárgyalta: a hirdetési és naptárbeli eltolásról és a tőzsdedóról szóló javaslatokat. Mind a két javaslatot egyhangúlag fogadta el a bizottság. Az elsőnél voltaképpen vita sem volt, csupán Neményi Ambrus előadó ismertette a javaslatot alapos beszédben, azután Kossuth Ferenc jelentette ki a bizottság ellenzékének részéről, hogy elfogadja a javaslatot. A tőzsdedó-javaslat ellen sem szólt fel általánosságban senki s az egész általános vita csak Szabó Imre előadó, Matlekovics Sándor és Lukács László pénzügyminiszter felszólalásaira szorítkozott. A részletek körül azonban élénk vita fejlődött ki, melynek rendjén egész sor módosítás történt, de csupa olyan, amely a javaslat lényegét nem alterálja.

szabott formák, kristálytiszta metszet, itt csupa természetesség, merő romantika, idegesség, rohamok egy álomszerű jövő felé, transzcendentális érzések megrögzítése, víziók, stilizált színek, stilizált vonalak, stilizált foltok. Látni való, hogy teljesen más anyagból van gyurma a két ellenséges tábor, soha még nem érthetik egymást, sőt semmi közük egymáshoz. Itt van például Rippl-Rónainak két tájképe, amelyek gobelinyszerűen hatnak és bizonyára semmi egyéb céljuk nincs is. Diskrét színösszeállításokkal, kellemes foitalt törni meg a fal egyhangúságát. e mellett belevinni bizonyos határozatlan, szabatosan el nem mondható érzést vagy legalább pillanatnyi lelki diszpozíciót, elemzés, világos taglalás nélküli: ezt tartják művészi feladatuknak. Egy oly arekpnél, mint amilyen például Aristide Maillotté, amelyet Rippl-Rónai festett, rögtön szembeötlök a szürke színek egyeduralma, a szürke ég, a szürke háztetők, amelyek előtt hórihorgas szürke ember áll, mozdulatlanul, még a szempillantása is csupa szürkeség. Ez az ember a gótika professzora lehet, az ő kőszíni, megnyult, sovány, arkitektónikus alakjával. Természetes, hogy az ilyen ötletek, a jellemzésnek ez a fajtája az első tekintetre alaposan megijeszti a szolid pesti sétálóközönséget, amely nem hajlandó bona fide behatolni a művész intencióiba, hanem csak azt keresi benne, ami extravagáns. Ugyanez esik meg Kaeziány grafikus izü festményeivel, amelyeket csak éppen grafikának volna szabad felfogni.

Bemutatván ezeket a művészeket, akik egész képgyűjteménnyel vannak képviselve a tárlaton, meg kell emlékeznünk László Fülöpörről, aki hat festményt és vázlatot állított ki. Areképek, jobb és gyengébb művek vegyest, egyikük sem üti meg a karácsonykor kitüntetett kép színvonalát. Néha túlságosan érezeti velünk, hogy virtuózzal van dolgunk. László szinte szédítően kereso-lyáztajta esetjét a kartonon vagy vásznon, meglep fordulatival, erős pointejaival, biztossággal. Eszkamotör, aki a kigyóbüvölő módjára tesztveszi a kanvazó, lendületes vonalakat. Egy are-

élt egyetlen furgo, surranó vonallal szegve a lapra. Egy szemöldök színét precize odatszi a helyére, azután mellője sztenografálja egy jelenélynél a formáját. Ha erősebb ura volna a színnek, akkor bátran elnevezhetők őt a leges-legnagyobb virtuóznak. Amit ne tessék igen nagy kitüntetésnek venni, mert a nagy virtuóz és a nagy művész közt meglehetősen a különbség. László egyelőre tökéletesen virtuóz a nagy művész hatalmas, lüktető érzése nélkül. Itt van egy kartonra rögtönzött areképvázlata, a meiningeni örökös hercege, tessék ott megfigyelni azt a hibázhatatlan pontosságot, amelylyel az orcába belehuzza a csontalakulásból származó formákat. Vagy tessék a másik képén a merész és egyszerre odarántott arcot szemügyre venni. Ezek megdöbentően sikerült kunsztstilkik, a néző ugyanazt érzi, mint ama vakmerő mutatóvány után, amidőn a keshajtó művész a fal előtt álló társának alakját kiszögezi. Ez aztán a szem meg kéz! De a szívnek nem érezzük nyomát.

Ezek a tárlat gyűjteményei, amelyekhez még Klein Miksa szobrász kollektója sorakozik. Most a figurális képek érdekelnék minket, keresünk, miképpen nézik meg a művészek az embert, mit tartanak életváltozataiban érdekesnek és fontosnak. Arról, hogy a magyar élet tükrét kapjuk itt, előre is lemondunk. Négy hónapi budapesti tőli tartózkodás alatt senki sem festhet zamatos magyar életképet. Nyilván innen van, hogy a tárlaton látható figurális képeknek egészen más problémák akarának a művészek megoldani. Első sorban két akt köt le minket, a magasabb rendű művészi előadásnak próbál-köve és legveszedelmesebb szíjnye. A mi viszonyaink közt az ily munkánál még a bátorságot is honorálni kell, ha nincsenek melléköljai, ha nem egyszerű hatásvadászástól ered. S ez a két akt itt komoly művészi munka, tisztán festői feladat megoldása. Az egyik Csók István Magdolnaja, a másik Boruth Andor Pietája. Amazt ösmerjük a nagybányaiak kiállításáról és

a szegedi tárlatról, de ott meglehetősen kedvező-n volt a megvilágítása, úgy hogy most szinte átdolgozott vagy új képek hat. A fesület elé borul Magdolna gyönyörű teste most még intenzívebben hat. Csak aki megpróbálta, tudja, minő kegyetlenül nehéz egy ilyen hátat megrajzolni, hogy a formák tökéletes egységbe kapcsolódjanak. A kevésbé erős festő keze alatt üres darabbá válik, tartalmatlan, élettelen tömeggé. Itt érezzük az élet lüktetését, a koncentrált fény gazdag játé-kának szépségét. Hogy a kép e mellett tárgyánál fogva is jelent valamit, arra kevésbé ügyet vetünk, mert a libretto itt sem a fő. Erős érzéssel halmozódnak itt egymás mellé a tiszta, delikát színek s ez jelentékeny győzelem.

Boruth Pietája nagy figyelemre méltó munka. A keresztre szögezett Jézus teljes készséggel van megmintázza. Pompás a meli, dus változatu formával, amelyek mégis organikusn egygyé tömörülnek. A nagyméretű képek a tónusa is finom, meleg érzés árad róla. Boruth ezzel a képpel nagyot haladt, rajzban, erőben egyaránt. Széles és bátor lett az előadása, holott eddig gyakran aprólékoskodott. Munkája mindenesetre messze kiválék az utóbbi időkben kiállított biblikus tárgyú képek közül.

Ezek a képek általános emberi drámák meg-érzései, de a tisztán nemzeti tragédiának is van itt festője: Jászay József. Fialat festőművész, erős, szinte dacos nacionalis érzéssel, képei évek óta a mi nagy szabadságharcunk tragikus jelenetét mutatják be, elborult homályban, egy individualisvá váló szürke színskálában, amely közel áll a grisaille-hoz. A negyvennyolcas zászlót a földbe ássa egy kis csoport honvéd, miközben az ellenség kereszt-tizbe vette őket. Csodálni való, hogy az a nagy-szerű harc, amely oly kimagasló remekművekre lelkesítette az írkat, a festők között alig talál mivélőre. Nincs még egyetlen Neuvilleünk sem. Parlagon hever a magyar honvédség epikája, mint ahogy parlagon hever még egy pár ilyen nagyszerű és festői tárgy, teszem az egész Toldi-ciklus. Jobb volna, ha a különböző király-képek

A bizottság üléséről a következő részletes tudósítást adjuk:

A képviselőház pénzügyi bizottsága Falk Miksa elnöklésével ma ülést tartott, amelyen a kormány részéről Szell Kálmán miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter, a pénzügyminisztérium részéről Toepke államtitkár és Bakonyi osztálytanácsos volt jelen. A bizottság először a naplóról, hirdetmények, hírlapi bejelentések, külföldi hírlapok s időszaki lapok bélyegkötelezettségének megszüntetéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalta.

Neményi Ambrus előadó mindenekelőtt a törvényjavaslat pénzügyi hatását ismertette. A naptrábelég az ez idei költségvetésben 240,000 koronával van előirányozva, a hirdetménybélyeg 70,000 koronával, minél fogva az egész összeg, amelyből a kincstár e törvényjavaslat értelmében eszik, 770,000 koronát fog kitenni. Legnagyobb a jelentősége a hírlapi hirdetések bélyegilletékének, amely egyike volt a legizságtalanabb és egyuttal a legkárosabb adónemeknek.

Annak az összegnek a pótlására nézve, amelyből a kincstár a jelen törvényjavaslat következtében eszik, bátran lehet állítani, hogy a bélyegjüvedék más ágazatoknak intenzívebb kihasználása utján könnyen fedezhető lesz. Különben is a bélyegilletékeknek évről-évre szinte megdöbbentő emelkedése állunk szemben. Magát a törvényjavaslatot, amelylyel a pénzügyminiszter a közfoglalom egyik régi és minden tekintetben jogosult követelésének radikális módon felel meg, üdvözli és elfogadásra ajánlja.

Kossuth Erecne kijelenti, hogy teljes mértékben hozzájárul a törvényjavaslathoz.

A bizottság azután általánosságban és részleteiben is minden rta nélkül elfogadta a törvényjavaslatot.

Tárgyalás alá vette azután a bizottság az értékpapír-forgalmi adóról szóló törvényjavaslatot.

Szabó Imre előadó ismertetve a törvényjavaslat előzményeit, kiemeli, hogy adórendszerünk kiegészítése szempontjából az értékpapír-forgalmi adó behozatala toább nem halasztható. Szociálpolitikai szempontok is szükségessé teszik ezt. Kiemeli azután azokat az okokat, amelyek ellene szólnak annak, hogy a megadózottak az értékpapírokon kívül az áruforgalomra is kiterjesztessék.

Matlekovits Sándor előadja ugyan a törvényjavaslatot, de nem az indokolásában foglalt s az előadók állai is hangoztatott okokból, mert a javaslatnak igen csekély, legfeljebb 100,000 forintnyi bruttó összegre tehető az értéke, — hanem egyedül és kizárólag arra a folyvást tartó áramlata való tekintettel, amely a tőzsdésedő, mint bizonyos körökkel szemben föltétlenül szükséges dolgot állítja elő. De így is csak oly föltétel alatt járul a törvényjavaslat-hoz, hogy a részleteknél teendő módosítások után gondoskodás történik arról, hogy a tőkeberuházás, illetőleg a magánpapírforgalom ne terheltesse meg, továbbá hogy a teher egyáltalában ne legyen nagyobb a magyar, mint az osztrák forgalomra nézve.

Lukács László pénzügyminiszter köszönettel veszi tudomásul, hogy a bizottság ugyszólván egyhangúlag járul hozzá a törvényjavaslat-hoz, melynek benyújtásánál az általános teherviselés és az igazság megadózottak elvén kívül szociálpolitikai szempontok is vezettek.

A bizottság ezek után általánosságban elfogadta a törvényjavaslatot.

és államaktus-képek helyett, amelyeknek gondolata a bürokrácia születik meg, az ily erős nemzeti izü legendák és mondák megfestésére ösztökélné a festőket és szobrászokat. A tárlaton Roskovics Ignác sorozatán kívül nincs ilyes kép, de ez is rendeltetésénél fogva inkább dekoratív, amennyiben a királyi vár Szent István-terme számára készült faldísznek.

Exotikus tárgyával egyedül áll a tárlaton Tornai Gyula képe: A seriff halála, nagyméretű kompozíció, amelyen a ragyogó napnyugta eleven ellentétbe kerül a komor tárggyal. Siránkozó asszonyok közepette kiterítve fekszik a holt seriff, gazdag csendéletresek aranyán, bronzformán török meg az alkotványod nap. Talán ez a része a képének sikerült legjobban. Tornai régóta művel a keleti genret és kisebb képei, amelyekben az előadás is delikátabb lehet, jó nevet szereztek neki.

A nap nagy kérdéseit, a szegény ember szomorú vánszorását az életvársárbán, Pataky László egy sötétre hangolt életképben adja elő. Minő karácsonyeste ez, egy kis műhelyszagban, a kályha fütelen, a kenyérkereső mester beteg, a gyermekek örömtelenek, éhesek. Mélyen altruisztikus érzések vezették Patakyt ennél a képnél. Epp oly elborult világ homályába merült Fényes Adolf képe, az élet alkonyára érkezett öreg szomorú, megadással teljes órái ezek. De a kép erős, biztos kézzel van minden a helyére rajzolva, eminenter festői a nagy homályból elővillanó arc és kéz. Ránk csak a homályos szobaszöglet tulpasztózus előadása hat zavaróan, ezen kívül minden dicséretet alaposan kiérdemelt a nagy tehetségű szerző.

Szolid és erős fakturájával talán az egész tárlaton egyedül áll Zemplényi Tivadar. Az ő bucsus asszonyáról elmondhatjuk, hogy mintaszereiben van megrajzolva és megfestve s bármely akadémiaiba beleillenek, mint példa arra, hogy miképpen kell egy alakot minden részletében át-meg áttanulmányozni, hogyan kell lassu, lelkiismeretes munkával nyomára járni a formáknak.

A részletes tárgyalás során, amelyben Szell Kálmán miniszterelnökön és Lukács László pénzügyminiszteren kívül Matlekovits, Kossuth, Neményi, Barta Ödön, Palsky és Gajári Ödön bizottsági tagok és Bakonyi osztálytanácsos vettek részt, a következő módosítások történtek:

A 2. §-nak az a pontja, mely szerint az értékpapírforgalom tárgyai: a) sorsjegyek, ekként módosítottat: az adóköteles értékpapírforgalom tárgyai: a) valamely tőzsdén jegyzett sorsjegyek.

A 3. §-t, mely szerint a bel- és külföldi váltók, utalványok és chequek, a vert és veretlen nemes fémek, a külföldi pénznek, papírpénz és bankjegyek és a kamatozó kincstári utalvány, pénztári jegyek és takarékpénztári könyvecskék iránti forgalomban köztölt ügyletek az adó alól mentesek, — törölték azzal a megokolással, hogy a szakaszban foglalt felsorolás nem a törvénybe való, hanem rendeleti utra tartozik.

Az 5. §-ban, amely felsorolja az adómentes ügyleteket, felvettek egy új pontot, mely szerint adómentesek: az értékpapírok letétügyletei és a lombard-ügyletek.

A 8. §-ba, mely szerint ha a szerződő felek egyike külföldön tartózkodik, az ügylet csak az esetben adóköteles, ha az adó fizetésére első sorban kötelezett a belső földön tartózkodik, illetőleg ha annak a belső földön üzleti telepe van, felvették az „üzleti telepe” szavak után: „vagy állandó meghatalmazottja.”

A 10. §-nál Matlekovits legalább az állampapírokra, kölcsönökre és záloglevelekre nézve az adó-lábnak 10 fillérről 8-ra való leszállítását hozza javaslatba. Gajári Ödön az esetre, ha a kétféle számitás nehézségebe ütköznek, helyesebbnek tartaná, ha az adó-láb általában 10 fillérről 8-ra szállítatnék le. A bizottság hozzájárul az utóbbi indítványhoz, vagyis az adó-lábnak minden 2000 korona után 8 fillérből való megállapításához.

A 11. §-nak abban a rendelkezésében, mely szerint a budapesti tőzsdén nem jegyzett értékpapír értéke a pénzügyi hatóság esetleges felhívására külföldi tőzsdék hivatalos árjegyzésével, illetőleg helyhatósági bizonyítványon igazolandó, a helyhatósági bizonyítvány — hivatalból beszerzendő helyhatósági bizonyítvánnyal cseréltetett fel.

A 17. §-nak azt a rendelkezését, mely szerint a lezárolással kapcsolatban lemerülő „cim” megnevezések adómentesek abban az esetben, ha a megnevezett a lezárolás iroda tagja, megoldották a következő szavakkal: „és a cim megnevezés egy már adó alá vont ügylet folyamán.”

A 25. §-nak abban a rendelkezésében, mely szerint az értékpapír-forgalmi ügyletekkel foglalkozó társaságok és egyének tartoznak ezt a foglalkozásukat a miniszter által megjelölendő pénzügyi hatóságnak bejelenteni és pedig azok, kik a törvény életbe lépté előtt is foglalkoztak ily ügyletekkel, a törvény életbe lépté napjáig, az utolsó három szót e kifejezéssel cserélték föl: „a törvény hatályba léptének napjától számított egy hó alatt.”

A 34. §-nak abból a rendelkezéséből, mely szerint „a jelen törvény értelmében kötelezőleg kiállított okiratok megőrzésére az alkuszok, az értékpapír-forgalmi ügyletekkel iparszerűen foglalkozók és a lezárolás iroda három éven át, minden egyéb személy egy éven át köteles”, törölték a „minden egy éven át” szokat.

A 37. §-t, mely szerint aki adóköteles okirat

birtokába jut, ez okirat helyes felbélyegzéseért szavatossággal tartozik s adóelvonás esetére az elvont adóösszeg ötvenszeresével, mint pénzbírsággal büntetik, törölték.

A 42. §-ban az életbeléptetési határidőt 1900. január 1-éről 1900. augusztus 1-ére tették át.

Egyebekben a törvényjavaslatot érdemlegesebb módosítások nélkül, néhány stiláris változtatással fogadta el a bizottság.

Ezzel az ülés véget ért.

KÜLFÖLD.

A háború.

Budapest, április 18.

Az a tegnapi észrevételünk, hogy Wepener körül még egyre folynak a harcok, jóllehet némely részről az ostromló boerok elvonulását jelentették, ma oda egészíthető ki, hogy Wepener még most is tényleg körül van zárva. Maza Roberts tábornagy konstatálja ezt s hozzáteszi, hogy Reddersburgon és Rouxvillen át egy-egy angol hadoszlop nyomol Wepener felé, Dalgety ezredesnek és helyőrségének a fölmentésére. Hogy ez a fölmentés egyhamar ténynyé válik-e, az még kérdés. De Wet boer tábornok az egyik „fölmentő” hadoszlop hírt szerint már meg is verte Smithfieldnél; másrészt pedig Brabant tábornok a Jammersbergi gázló közelében ezer emberével együtt körül van zárva.

Egy szóval az angolok helyzete éppenséggel nem kedvező. Magában Bloemfonteinben nagy a vízhiány, úgy hogy a katonák örzik s a lakosság csak akkor juthat vízhez, ha a csapatok már ellátták magukat egy-egy napra. Mindez meglehetősen borus hangulatba ejti a Morning Post bloemfonteini levelezőjét, aki a következőket írja:

Nem akarok pesszimista lenni, de úgy vélem, hogy 250,000 emberre lesz szükségünk, hogy ezt a háborút befejezessük. A boerok el vannak rá szárván, hogy az utolsó csepp vérig harcognak. A kevésbé rajongók talán meg fognak hódolni, de sok az engesztelhetetlen, akiket vagy meg kell ölni vagy foglyul ejteni. A háború valószínűleg még igen sokáig fog tartani és sok vérbe és pénzbe fog kerülni.

A szponkopi katasztrófa bűnbakját csak most találták meg Warren tábornok személyében. Lord Roberts tábornagy Bullernek és Warrennek a szponkopi harcokról szóló jelentéseit olyan kommentár kíséretében küldte meg a hadügyminisztériumnak, hogy ez az álmos testület az ügyetlen tábornok súlyos vétségét nem hagyhatta szó nélkül és Warren tábornokot táviratilag hazarendelte. Ez a mai nap legnevezetesebb eseménye.

Lord Roberts kommentárját alábbi távirataink ismertetik:

(Wepener ostroma.)

London, április 18.

Lord Roberts jelenti Bloemfonteinből tegnapi kelettel: Az angolok Wepenernél körül vannak zárva a boeroktól, akik azonban nem mernek energikusan támadni, mert agódnak az összeköttetés miatt. Az angol csapatok két felől nyomolnak elő Wepener fölmentésére: Reddersburgon át és Rouxvillen át. Rouxvillenek e hó 15-én történt visszafoglalása alkalmával a boerok visszavonultak. Brabant tábornok rendelkezése nagy jelentőségű letartóztatások történtek.

London, április 18.

Lord Robertsenek egy tegnapi jelentése szerint Settle tábornok azt jelenti Kenhardtól, hogy körülbelül kétszáz transvaali boer e hó 13-án elszánt támadást intézett Dopasport ellen. A helységet egy irreguláris lovasesapat megvédte. Az angoloknak két halottjuk és egy sebesültjük volt. A boerok nagy veszteséget szenvedtek.

London, április 18.

A bazuto határon Taba-Nehu irányában ágyulóvers hallatszik. Ebből azt következtetik, hogy Roberts elzárja a Wepener-től visszavonuló boerok utját.

London, április 18.

A Timesnak jelenti Wepenerből Jammersbergben át 15-iki kelettel: Pénteken reggel az ellenség előrenyomult az angolok balszárnya ellen, de több óra hosszat tartó harc után kénytelen volt visszavonulni. Az angolok táborra körül egész nap lövések hallatszottak, de a támadás nyilvánvalóan gyöngyöl, noha a boerok hadálásiai mentén néhány új sánc is látható.

Alvalnorth, április 17.

Egy körülbelül 300 főnyi boer csapat Smithfield felé vonul. Wepenerből a legutóbbi magánhírek azt jelentik, hogy az ottani angol helyőrség jó kondícióban van.

(Vegyes hírek.)

London, április 18.

A Reuter-ügynökségnek egyik tudósítása, aki Plumer ezredes csapatainál Gaboronban van, 6-iki kelettel a következőket jelenti: A Mafeking előtt álló ellenséges tüzérségnek kitűnő lovai vannak. A géplövegek könnyű szerkezetűre vannak szerelve, minden szerkebe pedig négy erős ló van fogva. Az angolok a marikói területben végzett legutóbbi rekognoszálások alkalmával úgy találták, hogy a *vetések kitűnően állanak* s hogy a transvaaliaknak aligha lesz hiányuk eleségben.

A Times-nak jelentik Bloemfonteinből: Az angol tábori ügyeknek érdekes újítást hoztak be. Mindent úgyu mögött tartalékos fogat megy, amelyvel az elfaradt lovakat fölváltják.

London, április 18.

A Fokföldön erősen terjesztik a boer kormányoknak a hollandusokhoz intézett fölhívását, hogy csatlakozzanak a boerokhoz a nemzeti szabadságukat fenyegető angolok ellen.

Kápa, április 18.

A dél-afrikai köztársaságok küldöttsége táviratilag megkérte Transvaal párisi képviselőjét, aki a köztársaságok megbízásából jelen lesz a *Villebois-Mareuil* ezredes emlékére tartandó gyászistentiszteleten, hogy az ezredes családja előtt fejezze ki a küldöttség részvételt.

Kápa, április 18.

A dél-afrikai köztársaság külön követségénél ma fogadás volt, melyen igen sok személyiség jelent meg, köztük több képviselő, lelkész, valamint a békeliga itteni osztályának egy küldöttsége. Naament, az első kamara elnökét, a követség külön fogadta. Fisoher, a követség vezetője, dr. *Leyds* jelenlétében, de *Beaufort* külügyminiszterrel érkezett, ennek hivatalos helyiségében. Mint hirté jár, a küldöttség igazoló iratainak felülvizsgálása után kihallgatást fog kérni a királynőnél, és a hét végeig marad itt.

(Hazarendelt tábornok.)

London, április 18.

A hivatalos lap közlésezi *Buller* és *Warren* tábornokoknak a Spionkopon vívott harcra küldött táviratát és *Lord Roberts* egy táviratát, amelyben a táviratokat kommentálja.

Lord Roberts kiemeli, hogy a hadműveletek terve a két tábornok táviratában *nincs világosan körülírva* és rosszolja azt a változtatást, melyet *Warren* a *Buller* által előírt terven tett. Sajnálja, hogy *Warren* nem csatlakozott *Buller* ama nézetéhez, hogy *Torreycroft* ezredes böles mérsékletet tanúsított, midőn a Spionkopról való visszavonulást elrendelte. Ellenkezőleg az a nézete, hogy az a felelősség és őnhatalmu eljárás, melyet ez a tiszt (*Warren*), kinek személyes vitézségét különben dicséri, magára vett, semmiképpen sem menthető. *Roberts* azon is sajnálkozását fejezi ki, hogy *Warren* ismervén a kritikus helyzetet, nem ment személyesen a Spionkopra. *Bullerrel* egyetért abban, hogy *hiány volt a szervezetben és a rendszerben*, ami igen károsan befolyásolta a pozíció védelmét és hogy a kísérletnek, melynek terve jól volt kidolgozva, *Ladysmith* fölszabadítására kellett volna vezetnie. A balsiker részben a terep nehézségeinek és az ellenség domináló hadállásainak, de bizonyára a hadállások téves megítélésének és annak tulajdonítandó, hogy *Warren*nek nincs szervező tehetsége. De bármily hibát követett is el *Warren*, a balsiker okául azt is föl fogják hozni, hogy a fővezér nem akarta tekintélyét érvényesíteni és kimondani, hogy az, amit ő legjobbnak tart, végre is hajtassék.

Roberts azzal a megjegyzéssel végzi, hogy ezekben a táviratokban csupán az a jelentés örvendotes, amely a csapatok bámulatos magatartásáról szól.

London, április 18.

Annak a bírálóknak a következtében, amelylyel *Lord Roberts* tábornagy a spionkopi katasztrófáról szóló jelentést kísérte, a *hadügyminisztérium* *Warren* tábornokot táviratilag hazarendelte.

(Portugáliából.)

Lisszabon, április 18.

A hatóság megtiltotta azoknak a táviratoknak a továbbítását, amelyeket a községi bizottság republikánus pártja dr. *Leyd*-nak és *Villebois-Mareuil* ezredes családjának küldeni akart. A *Patria* című lapnak jelentik Portóból, hogy a cenzura megtiltotta, hogy a *díkok tiltakozását* az angol csapatoknak Beirán át való szállítása ellen *Leyds* követelt és a külföldi egyetemekkel közöljék. A tiltakozásban az áll, hogy a portugál egyetem nem akar részese lenni a kormány büns tervedésének. A *Patria* jelenti továbbá, hogy tiltakozó irakat tett ki aláírás végett s az aláírók neveit közölni fogja.

(Anglia és Németalföld.)

London, április 18.

Schiel ezredes székési kísérlete diplomáciai jegyzékváltásra adott okot Angolország és Németalföld kormányai között. Az ezredes menekülések vagyis egy németalföldi hadihajóhoz fordult segítségért. Most az angol kormány közölte a németalföldi kormánnyal, hogy a népjog megsértését látja abban, ha semleges hadihajók folyók székésekor így járnak el. Megtörülést az angol kormány azt fogja követelni, hogy a németalföldi hadihajó hagyja el *Jamestown* kikötőjét.

(Ausztria-Magyarország semlegessége.)

A felső-ausztriai német népegylet el hó 3-án megtartott linzi gyűlésen határozati javaslatot fogadott el, amelyben a dél-afrikai háborúnak mielőbb leendő befejezését, a *nagyhatalmak intervenciója* után, az emberiség és az igazság parancsának követelik és egyben tiltakoznak a semlegességnek *Ausztria-Magyarország részéről történt ismételt megsértés* ellen. Ezt a határozatot az egylet elnöksége közölte gróf *Goluchowski* külügyminiszterrel, aki dr. *Peszler*hoz, az egylet helyettes elnökéhez a következő választ intézte:

Bécs, április 9.

Igen tisztelt uram! Ön, mint a felső-ausztriai népegylet első elnök-helyettese egy határozati javaslatot hozott tudomásomra, amelyet a Linzben el hó 3-ikán megtartott népgyűlés hozott a dél-afrikai háborúnak a nagyhatalmak intervenciója után leendő mielőbbi befejezése tárgyában. Midőn ez óhajtatás tárgyában arra utalhatok, hogy az ilyen intervenciónak, a nagybritanniai kormánynak idevonatkozó álláspontjával szemben *sikere nem lehetne kültatása*, egyidejűleg nem mulaszthatom el a határozati javaslat ama része ellen való *határozott tiltakozást*, amely arról szól, hogy *Ausztria-Magyarország részéről a semlegesség ismételt megsértetett*. Ez az állítás, amint azt a miniszterelnök ur a képviselőházban nemrég kifejtette, a tényeknek *nem felel meg*. Fogadja kiváló tiszteletem kifejezését.

Goluchowski.

Dr. *Peszler* levélben felelt és válaszában egyebek közt így nyilatkozik:

A semlegesség elveivel összeegyeztethetlenné tartom, ha valamely állam, amely a *szigorú* semlegességnek tiszteletben tartására önként vállalkozott, valamelyik hadviselő félnek ágyukat, lövedékeket, patronákat, valamint más, a *hadviselésre szükséges tárgyakat* szállít, vagy azoknak akadálytalan szállítását területéről *megengedi*, amiben nem tesz különbséget, hogy ezek a tárgyak egyenesen a harcra, avagy a hadviselő felek egyikének országába szállítsanak.

Riadó. Egy rövid, de öblös szavu varsói távirat ma azt újságolja, hogy *Oroszország a legnagyobb mértékben fegyverkezik* s hogy Varsó vidékéről tegnapelőtt *húszezer katonát* küldtek a bokharai határra. Ehhez csatlakozik egy másik, nem kevésbé nagyotmondó távirat, amelyet a *Kölnische Zeitung* nyomtatott le. E szerint Oroszország *Khinának* szétzülésére való tekintettel, amely különösen most válik szembeötlővé, *első hadi flottát gyűjt a kelet-ázsiai vizeken*, hogy a jövőd események készen találják. Az orosz kormány már megkezdte a hadi hajók elküldését s első sorban a földközi tengeri hajórajhoz és a fekete tengeri flottához tartozó hajókat küldött a kelet-ázsiai vizekre. Oroszország egyuttal azon igyekszik, hogy a keleti tengeren levő hajókat a földközi tengerre küldje, de ezek rendeltetésének helye is valójában Kelet-Ázsia. Másrészt Németország is erős flottát gyűjt *Nagaszaki* mellett; a legközelebbi napokban ki fog tűnni, vajjon a német hajóraj *Thincauba* vagy a peccili öbölbe fog-e menni.

E táviratok szinte a látóhatárra festik már a háboru piros-fekete képét, valójában azonban bizonyára félreértéseken alapulnak. Különösen áll ez az elsőről. Oroszország nemrégiben áthelyezett eldászai ezredeket a Kaukázusba s onnan ujakat küldött a bokharai határra az új perzsa vasutvonalhoz, amelynek építéséhez már hozzáfognak, a helyi viszonyokra való tekintetből katonai fedezet mellett. Hogy az összegyűjtött csapatok kintnő szolgálatot tennének egy esetleg kintörő ázsiai háboru alkalmával, az bizonyos. De a háborura most nincs semmi ok. A cár tisztán hódító szándékból nem fog háboruba, mert ezzel dezavudálna nagy békomérvét, konfliktusról pedig most szó sincs. Ha *Khina* csakugyan elzülletében van, akkor bizonyára nem Oroszország az egyetlen hatalmasság, amely a Szélső Keleten érdekeit biztosítani akarja. Mint a táv-

iratokból látjuk, Németország is gondol erre az eshetőségre. De a *Khina* felé gőzölgő flották bizonyára inkább demonstrációra valók, nyomást fognak gyakorolni jelenlétükkel *Khinára* s kényszerítik arra, hogy több kaput megnyisson Európa előtt. Valószínű, hogy e sötét híreket ilyen értelemben kell értékükre leszállítani.

Törökország konfliktusa az Északamerikai Egyesült Államokkal. A szultán bájba került: összezürt az Északamerikai Egyesült Államokkal, amelyek tudvalevőleg nagyon keveset ceromóniáznak még a diplomáciai téren is. Pénzkérdésről van szó s ebben az amerikai még kevésbé ösmeri a tréfát. A szultán ugyanis tizenhat hónappal ezelőtt tett ígérete ellenére sem fizette meg az amerikai uttérítőknek az örmény zavarok idején elpusztult vagyonukért járó 90.000 dollárnyi kárterítést s e miatt most az Egyesült Államok és Törökország között nagyon feszült a diplomáciai érintkezés. Az amerikai diplomácia, ugy látszik, kifogyott szegédeszközzeiből s valószínű, hogy *Hay* külügyminiszter *kiadja a török követnek utlevélt*.

HIREK.

Levél Kürti Máriaához.

A szociáldemokraták kongresszusán Kürti Mária arculította az egyik vezért — Izrael Jakabot.

Tisztelt asszonyság! Lássá, tisztelt asszonyság, hogy milyen nagyon elszomorítja maga az embert! Mikor husvét vasárnapján ottkűnn jártam a maguk parlamentjében s azt mondtam egyik elvtársának, aki büszkén hordta a piros nyakraválóját, hogy: — ugyan mondja kérem, ezek az asszonyok meg miért nem maradtak otthon a gyermekeiknél? —, a maga szocialista elvtársa úgy agyonvert az okos feleletével, hogy polgári kuvasz létemre (amint maga is nevezi a polgári újságíró) majd hogy átpártoltam a világüdvözítők sorába. Valami tavasi bizsergés volt a véremben s mintha láttam volna a nagy tömegek megmozdulását, amint rekedt orditással ősi jusson kéri, követelik a maguk nagy jogait. Higgye el tisztelt asszonyság, hogy önnök igen jól áll az a piros kendő, illik a nagy fekete szeméhez, a széles arcához s a tiszta fekete ruhájához. Ne vegye kérem udvarlásnak, ha azt mondom, hogy maga még most is nagyon érdekes asszony s nagyon hasonlít azokhoz a képekhez, amelyek egy nagy népnek a forradalmi képeskönyveibe vannak lerajzolva.

Es lássa, tisztelt asszonyság, most avval szomorít el, hogy nem várja be a cselekvés idejét, nem türtőzteti a szilaj vére indulatát s a helyett, hogy női méltóságával és asszonysághoz illő nyugodalmas türelemmel bevárná vagy előkészítené ama sokat emlegetett piros hajnal-hasadását, amelyen vérfog folyni az utcaokon s fekete szoknyáját térdig fel kell majd tűrnie, hogy be ne piszkolja a kiontott burzsoák vérével, mondom, a helyett, hogy várna addig, amíg mint egy szentesi Jean d'Arc végig viheti a véres lo-bogót Pest város utcáin, ön egyszerűen feltűri a karján a fekete réklíje ujját s nyakon vágja Izrael Jakabot.

Én nem mondom, kedves asszonyság, hogy ez nem hőstét. Lássá kérem, én kijelentem, hogy én Izrael Jakab urat nem merném nyakon vágni, mert bizonyos vagyok abban, hogy Izrael ur sokkal erősebb, mint én. Az egy erős, vastagnyaku férfi, aki éppen ezért sok mindenben kitartóbb, mint én s aztán nagyon erős, öblös hangja van s éppen ezért alkalmas arra, hogy a világot sikeresebben váltsa meg mint én, utólagja pedig úgy visszautította magát, amint értesülünk, hogy maga még sokáig fog emlékezni a parlamenti szereplésére.

Lássá, kedves jó asszonyság, én most a részvételem akarom kifejezni. Azért írok magának. Ugy hallozm, hogy a szép fekete hajából is kitépett ez az udvariatlan Izrael egy pár csimbókot, amit nagyon fájlalok, mert az asszonynak *elvégre is arra való a haj-*

hogy a fején maradjon s ne a szociáldemokrata pártvezetőség kezében. Erre én nyilván azt feleli, hogy én testestől lelkesültem amenny is már régebb a szociáldemokrácia kezében van, amire viszont én meg azt jelentem ki, hogy ezek a paraszthajszalok jelképezik a kettőkön fölfogása közti különbséget.

Én ugyanis azt hiszem, tisztelt asszonyság, hogy az asszonynépnek még mindig ott van a helye, ahol egypár ezer évvel ezelőtt volt, a kis bölesónél, ahol a jövőd szocialistáit ringatják szerető és örökké gondos anyák. Annál a bölesónél nagyobb eredményt lehet megoldani a világmegváltás néhez problémáit, mint az Izrael ur környezetében, ahol, amint tetszett látni, három nap óta akarják kikészíteni elvtársait a jövő nagy küzdelmeire s azoközben nem tudnak megegyezni még egymás közt sem.

Maga kedves asszonyság még mindig igen kedves és még mindig elég temperamentumos nő ahhoz, hogy egyéb módon váltsa meg a világot s hogy némiképpen hasonlítson felette nemes és tekintélyben is előkelőbb névrokonához, aki a bibliában szerepel.

Izraelt ne bántsa ezentúl, mert Izrael már is eleget szenvedett!

Egyébiránt pedig szépen tiszteltem az otthonvalókat és sok jó egészséget kívánok valamennyiöknek. Maradok a tisztelt asszonyságnak igaz jó barátja.

G-a.

U. i. A szomszéd földjét még ne osszák szét, várjanak vele a szentesi vásárig.

A Chamberlain-probléma.

Chamberlain, az angol gyarmatügyi miniszter a legnagyobb részvényese a Kynoch-féle angol töltésgyárnak. A miniszter testvére, Chamberlain Artur pedig igazgatója a gyárnak. Ennyi a faktum. Ebből a brüsszeli újságok azt a pikantiát sütötték ki, hogy:

1. Nem is olyan érthető, ha a gyarmatügyi miniszter annyira kardoskodott a háború mellett, és

2. majdnem valószínű, hogy Angliának ez a legnagyobb töltésgyára a boeroknak is szállított patronokat.

A brüsszeli újságok ezt pikantiának adták ki Európa számára. Mire azonban a pikantiát eljutott Angliába, ott már vakmerő rágalomnak bélyegezték. És Chamberlain Artur, a testvér és gyárigazgató, sietett a rágalomnak kitekerni a nyakát, angol komolysággal adván ki a cáfolatot, hogy az ő gyárunk sohasem szállított a boeroknak municiót. Akkor Európa még jobban kacagott, hogy a brüsszeli kacsára Anglia a nagy ágyút sűti el. Mondták is, hogy csak egy patrongyárnak van olyan fölsége töltésekben, amelyikből még egy ártatlan kacsára is telik. S kacagott rajta mindenki. Pedig a csattanó csak most jött meg. A transvaali *Volkstem* ugyanis hivatalosan jelenti, hogy a pretóriai kormány igenis a Chamberlain-testvérek töltésgyárából vette a municiót s a megrendelésre vonatkozó egész levelezés megtekinthető a kormány-hivatal irattárában. Az angol gyár tehát igenis szállított a boeroknak patronokat, még pedig sok milliót s az angoloknak, akik Chamberlain ur vezetése alatt szerencsések elesni, meglehet az az édes vigasztalásuk, hogy olyan golyók szállították a másvilágra, amelyeket ugyancsak Chamberlain ur becsőjtött a boerok rendelkezésére.

Ha a Chamberlain testvérek ebben a dologban külön jegyzék-háborút kezdenek a transvaali indiskréti újsággal — az minket nem igen érdekel. A nagyobbik háború mellett ez a kis mellék-háború nem kötheti le a figyelmet.

Ami inkább érdekel: az a Chamberlain-probléma. Hát az nem lehetett közönséges tusa, amit a Chamberlain-testvérek előbb külön-külön, aztán egymás közt vitak meg. Mert tessék elképzelni, hogy az egyik Cham-

berlain, a miniszter ugyanis, hosszas latolgatás után megállapodik, hogy Angliát beleviszi a háborúba s ugyanakkor, mint legnagyobb részvényes kénytelen belenyugodni, hogy maga csinál háborút s ebből idegen töltésgyárt is gazdagít. Nem közönséges probléma ez egy angolnak, aki jó miniszter, de jó üzletember is. Hogy ujjongjon a miniszter szíve, mikor az üzletember szíve vérzik? De mondjuk, hogy valahogy megoldotta magát nézve a problémát. Akkor élbe áll a testvére, aki a gyárnak igazgatója s így szól hozzá:

— Hallom, testvér, hogy háborút csinálsz. — Jól hallottad, testvér.

— Meg kell mondanom, hogy Transvaal hamarabb tudott a te elhatározásodról, mint én, mert a múlt héten már megrendelt két milliót patronot.

— Mindjárt gondoltam. De természetesen stornirozzuk az üzletet.

— Azt megtehetnéd te. Én nem. Mint a gyár igazgatója, ilyen jó üzletet nem adhatok ki a kezemből.

— Hiszen értem a helyzet nehézségét. De lehetetlen. Gondold meg, hogy a boerok a mi kitűnő patronjainkkal iszonyu pusztítást tehetnek angol véreinkben.

— Azt hiszed, nekem nem okozott álmatlan éjszakát ez a probléma. De hajh — az üzlet!

— Üzlet, üzlet... Egyszer csak hazafi is lehet az ember.

— De testvér, én nem vagyok ember, én gyárigazgató vagyok.

Chamberlain, a miniszter, sohajt.

— Hhaja... Mi volna, ha esalnánk? Ha már hazafi nem lehetsz, az üzletember megteheti, hogy...

— Ne folytasd, testvér. A lelkem sirt a kísértéstől, mikor azzal a gondolattal viaskodtam, hogy talán hibás patronokat szállíthatnék a boeroknak.

— Nos, nos?

— De gondold meg. A háború elmúlik, a gyár örök. S ha az egész föld kerekéségén elterjedne a hír, hogy gyárunk rossz patronokat szállít! Hisz ez megölné a gyárat. Nem, testvér — ezt a problémát nem tudtam magamra nézve másképpen megoldani. Amit a gyárnál megrendelnek: azt szállítom. És természetesen a legjobb minőségű árut. Mert ezt így kívánja a gyár renomméja. A lelkem fáj ugyan, ha elgondolom, hogy ezek a mi jó töltéseink micsoda pusztítást tesznek majd angol véreinkben, de vigasztalom magam, hogy a boerok is kénytelenek lesznek elismerni gyárunk kitűnőségét és máskor sem fognak becses megrendeléseikkel elkerülni.

Chamberlain, a miniszter, mélyen elgondolkozik. Talán azt mondta végül:

— Mit csináljak? Én háborút csinállok, mert ez az én dolgom. Te meg csinálj patronot és szállítsd, mert ez a te dolgod. S elvégre, talán még jóra is fordulhat a dolog. Ha megverjük a boerokat, az jó reklám lesz, mert azt mondhatjuk, hogy angol ellen nem használt a mi patrónunk; ha meg ők vernek meg bennünket, az is jó reklám lesz, mert azt mondhatjuk, hogy a boerokkal csak birtunk volna, de az angol patronokkal az isten se bír. Mondom, még jóra is fordulhat. Hát csak tegye meg mindegyikünk a kötelességét: én, mint miniszter s te, mint gyárigazgató.

*

Igy volt-e, nem-e? Ki tudná azt megmondani. De hogy a két Chamberlain megoldotta a problémát külön-külön és egymás közt is, az bizonyos. És az is bizonyos, hogy az angol patronok igen jók — igazolhatják az eleven boerok és a holt angolok. A két Chamberlain közül tehát az egyik okvetlenül győz...

K.

Budapest, április 18.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Április 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azo-

kat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról csejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul kldhessük tovább.

— **Esemélyi hírek.** *Belopotoczky* Kálmán tábori püspök, nagyváradi kanonok tegnap Budapestre érkezett és este Rómába utazott. — *Ludewig* Gyula, a magyar királyi államvasutak elnökgazdája ma délután Szombathelyre utazott, de már pénteken ismét visszatér a fővárosba.

— **A király berlini utazása.** A király berlini utazásáról írva, megemlítettük, hogy a birodalmi székhely útvezezer márkát akar költeni azoknak az utáknak művészeti díszítésére, amelyeken *Ferenc József* király be fog vonulni. Mint ma Berlinből táviratozzák, a *Berliner Tageblatt* felhívja a városi képviselőket, hogy minden vita és megjegyzés nélkül szavazzák meg ezt a költséget. A kért hitel megtagadása a legcsunyább nevelatlenség volna a vendéglé szemben s egyuttal lealacsonyítaná Berlin a póriasság városává, mert még a barbárok is megtisztelik és megajándékozzák a vendéget.

— **Vilmos császár Angliában.** Londonból táviratozzák: A *Standard* értesülése szerint *Vilmos* császár augusztus másodikán Cowesba utazik, ahol jelen lesz a regatta-ünnepségen.

— **Az aostai herceg Magyarországon.** Turinből táviratozzák: Az aostai herceg a legközelebbi napokban Magyarországra utazik. A herceg Olaszország számára lovakat fog vásárolni.

— **A román királyi pár utazása.** *Bukarestből* táviratozzák: A király és a királyné, a trónörökös és Károly herceg tegnap este kíséretükkel Budapesten és Fiumén át Abbaziába utaztak. A pályaudvaron megjelentek a polgári és katonai méltóságok s nagyszámú közönség, hogy fölül elbucusszanak. A miniszterek a királyi családot egészen az ország határáig kísérték. A hivatalos lap egy rendeletet közöl, amely a minisztereket felhatalmazza az összes köz-kormányzati ügyek elintézésére, a király utólagos szentesítésének fűntartásával.

— **Pozsony város új polgármestere.** Pozsony törvényhatósági bizottsága mai rendkívüli közgyűlésén töltötte be a *Taller* Pál elhunytá folytán megüresedett polgármesteri széket. A közgyűlés *Brolly* Tivadart, a város eddigi polgármester-helyettesét választotta egyhangulag polgármesterré. Az elnököl főispán a hivatalos eskü letétele után a város peesétjét szép üdvözlő szavak kíséretében adta át az új polgármesternek, aki hosszabb, tartalmas beszédben mondott köszönetet és programját is kifejtette. A polgárság részéről Neiszidler Károly országgyűlési képviselő üdvözlötte az új polgármestert és biztositotta a törvényhatósági bizottság támogatásáról. *Brolly* már 22 éve szolgálja a várost. Sopron-megyében 1852-ben született. A jogot Pozsonyban végezte és 1896-ban tette le az ügyvédi vizsgát. Városi főjegyző volt, amikor a király a *Ferenc József*-renddel tüntette ki.

— **Nász a bajor udvarnál.** Münchenben erősen készülnek már a regensherceg unokájának, *Matild* hercegnőnek és *Lajos* kóburg-góthai hercegnek az esküvőjére. Három napos ünnepélyességgel ülik meg ezt a nászt. Május elején a fiatal pár délre utazik, s akkor érnek véget a lakodalmi ünnepségek is. A nászajándékok közül, amelyek már eddigél megérkeztek a vittelsbach-i kastélyba, a legpazarabb *pompá*u a régens hercegé. Ez egy kiváló udvari ünnepségekre készült ékszer, amelyből egyformán nagy igazgyöngy ragyog elő. Az *Estei Erzsébet* főhercegnő ajándéka egy óriási nagy pillangó, tele gyémántokkal és drágakövekkel. Hasonlóan remek ajándékokkal kedveskedtek a menyasszonynak: *Therézia* főhercegnő, a menyasszony nagynője, továbbá: *Lipót* és *Arnulf* hercegek, a menyasszony nagybátyjai. Azt remélik, hogy az esküvő napján a régensherceg beleegyezését fogja adni *Rupprecht* hercegnak *Mária Gabriellával* való eljegyzéséhez, aki leánya a kiváló szemésznek: *Károly Tivadart* hercegnak. Ennek az eljegyzésnek most már csak a régensherceg beleegyezése áll útjában. Ez pe ig több mint valószínű, hogy nem marad el, mert a királyi család nagyon jó viszonyban van *Károly Tivadart* herceggel és családjával. Az esküvői vendégek között ott lesz a vőlegény nagynyja, *Kóburg Klementina* hercegnő is, aki *Cannesből*, ahol most *Bulgária* fejedelmével, *Ferdinánddal* tartózkodik, egyenesen Münchenbe utazott. A *Ferdinánd* fejedelem házasságára vonatkozó híreket a bajor udvarnál megcáfolják, sőt bolgár forrás szerint is kizárnak tartják, hogy *Ferdinánd* anyja életében kiterjen hitéből.

— **A római sarándokmenet.** A nagy nemzeti sarándokmenetre, amely április 24-ikén indul Rómába, már annyian jelentkeztek, hogy a bizottság újabb bejelentéseket nem fogadhat el. A sarándokok három külön vonaton mennek Rómába.

— **A walesi herceg utja.** Brüsszelből táviratozzák, hogy a walesi herceg Koppenhágából hazatérőben pénteken éjszaka átutazik Belgiumon, Brüsszel városának engesztelésül a merényletért, fénves fogadtatására készült, de az egész abban maradt, mert a walesi herceg nem Brüsszelen át utazik haza. A német határtól, Herbeshaltól kezdve különvonalon megy Calaisbe.

— **Frankovics patriarka jubileuma.** Május elején lesz tíz esztendeje, hogy Brankovics György a szerb patriarka méltóságát viseli. Az érseki konzisztórium ezért fölszólította a karlócai főegyházmegye egész papságát, hogy a patriarka hivataloskodásának tíz éves jubileumát ünnepies tedeummal üljék meg. Karlóca városának legtekintélyesebb polgárai a polgármester elnöke alatt bizottságot alakítottak, amely a patriarka jubileuma alkalmával rendezendő ünnepeket előkészíti és a vendégek fogadásáról gondoskodik. A jubileum napján lesz az új hittudományi szerinárium alapkövetéle. Ezt az intézetet a patriarka a maga vagyónából építteti 100,000 frt költséggel. Ugyanakkor lesz az alapkövetéle egy gyermek-semináriumnak, amelyet a szerb kolostorok építtettek s amelyre Brankovics patriarka nemrég szép telket ajándékozott. Egy karlócai táviratunk koholmányának mondja azt a hirt, hogy a kormány megsemmisítette a kongresszusi bizottságnak a patriarka ügyében hozott határozatát.

— **Elhunyt magyar sakkművész.** A magyar sakkjátékosok büszkesége, Charousek Rezső ma délután meghalt Tétényben. A huszonhétéves fiatalember már három év óta nagybeteg volt, s e miatt vonult vissza a csöndes, vidéki városkába, ahol szülei laktak. Három hónap előtt ágyba döntötte pusztító betegsége, amely lassu sorvadással kioltotta fiatal életét. Az elhunyt nem Magyarországon született, a csehországi Klein-Lometzben látta meg a napvilágot 1873. szeptember 19-ikén, de már öt éves korában Debrecenbe került és magyar volt nyelvében, érzelmeiben. Középiskolát Debrecenben, Miskolcon, a jogakadémiait Kassán végezte, mindenütt föltűnt már sakkjátékával. Öt évvel ezelőtt vett részt az első sakkversenyen a Budapesti Sakkkörben; a huszonkét éves fiatalember mesteri fogásokkal verte le a játékos megözült versenytársait és elnyerte az országos verseny első díját. Az 1896-iki nürnbergi versenyen az első díjat, ugyanabban az évben a budapesti nemzetközi mérkőzésen s a berlini kis versenyben a második díjat szerezte meg. Az 1898-iki kölni versenyen pedig Csigorinnai és Cohnnal megosztotta a második, harmadik és negyedik díjban. A sakkjáték elméletében is munkálkodott. Charousek nem tartozott a világhírűek kikiáltott sakkjátékosok közé, de éles fölfogásával, játékaának merész, ötletes formáival sok nagy mesteren túltett. Barátai és ismerősei csodálva nézték játékát és olyan jövőt jósoltak neki, amely díszre lett volna a magyar sakkművészetnek is. Mind e reményeket most semmivé tette kora halála.

— **Az abruzzi herceg expedíciója.** Az olasz udvarnál nagy aggodalommal várják az abruzzi herceg híradását az északi sarkról. Az ősz elején indult el tudvalevőleg a herceg a *Stella polare* yachton az északi sarkra és megígérte, hogy januárra küldi értesítést haza. Az aggó olasz udvar előtt Nansen most békényonyította, hogy a herceg tévedett, mikor azt hitte, hogy hirt adhat magáról. A herceg ugyanis úgy számított, hogy minhelyt befagy a tenger, szánkón hímőket küld a Flóra-fokhoz, ahonnan valamelyik bálnavadász-hajóval küldi Európába az értesítést. A herceg azonban csalódott, mert a zord idő miatt egy hajó sem jutott el a Flóra-fokig.

Rómából jelentik, hogy egy *Stokken* nevű norvég hajóskapitány elhatározta, hogy *Capella* nevű hajóval elmegy a Flóra-fokhoz és készen nyilatkozott arra, hogy elviszi magával az abruzzi hercegnek szóló postát. Erről a szándékáról már értesítette az olasz udvart. A hercegnek szóló küldeményeket a kristiániai olasz főkonzul veszi át és Hammerfestebe küldi, ahonnan Stokken kapitány május végén fog utrakelni.

— **Mocsa Galiciában.** Terjed a hírünk szépen. A bécsi újságok például arról írnak, hogy micsoda embertelen bánásmódban részesülnek a sambori börtönben sanylődő rabok, ezt a címet írták a cikkeik fölül: — *Mocsa Galiciában.* És igaz volt minden hírek, amely a tömlőből kiszivárgott. A galicai tartománygyűlés legutóbbi ülésén maga a helytartó erősítette meg a hírek hitelességét. Interpellációt intéztek hozzá a kínzások dolgában, mire így válaszolt:

— A rendőri közegek brutalitása és vad-sága, valamint a hivatalnokok közönye és hanyagsága a sambori foglyokkal szemben — a legnagyobb mértékben fölbőszítő és elítélendő.

Micsoda aljasságok történhettek ott, ha a helytartó így beszél...

— **Nem volt más megoldás.** A kommunizmus idején ismert költő volt Párisban Buurmans Viktor. Az akkor még fiatal és a végtelenségig idealisztikus gondolkozású poéta egyszer megismerkedett egy bukott leánnyal. A leány fiatal volt, szép is — és a sorsa annyira megindította a poétát, hogy elhatározta, hogy megmenti a zül-
léstől. Feleségül vette s boldogan, nyugodtan éltek harminchét esztendőig. Courbeovinba vonultak vissza egy kis házaokba s már bele is öregedtek az életbe, amikor az öreg költőnek egyszerre eszébe jutott, hogy talán még se okosan cselekedett, amikor szamaritanuskodott — s egy szép napon otthagya az asszonyt. Az pedig utána ment. Megtudakolta a garzonlakást, amibe az öreg elvonult, behatolt a lakásba — és agyonlőtte az urát. Most volt a gyilkosság dolgában a tárgyalás Párisban.

Az ügyész felolvasta Elisé Reclusnek egy levelét, amiben elmondja, hogy a teljesen műveletlen és a bünből kiemelt asszonynyal milyen csodálatos gyöngédséggel és türelmessel bánt el mindig Buurmans. Ezt elismerte a gyilkos asszony is, a gyilkosságot se tagadta, hanem azt mondta védelmére:

— Nem kár az olyan emberért, aki élete alkonyát hagyja abba, ami magasatos jótéteményt elkezdett. Megöltem, mert azt akarta, hogy váljak el tőle s ezzel engem is meggyalázott s magát is. Nem tudtam más megoldást kitalálni.

Az esküdtészek is erre az álláspontra helyezkedtek s fölmenték az asszonyt.

— **Veszedelemes látogató.** Izzalmas jelenet játszódott le tegnap este a bécsi rendőrségnél. Baumgartner rendőrtisznek bejelentették, hogy egy fiatal ember akar vele beszélni. Bebecsátották a látogatót, aki zavaros előadással elmondta, hogy egész nap üldözte egy ismeretlen ember. A látogató elővette revolverét, felhuzta a kakasát s a rendőrtiszt mellének szegezte.

— Megmutatom, hogyan akarom lelőni az üldözőmet!

S már el akarta sütni a fegyvert, a mikor a rendőrtiszt az utolsó pillanatban kicsavarta a kezéből. Megvizsgálták a revolvert, amely élesre volt töltve s nagyon könnyen elsült volna. A rendőrorvos megállapította, hogy a fiatal ember üldözése mániában szenved, amire bezállították a megfigyelő osztályra. A boldogtalan Brett Jakab, *kaposvári* születésű harminckét esztendőes betűszedő. Brett Budapesten is több nyomdában dolgozott, de vagy két évvel ezelőtt Romániába utazott.

— **Megrovás.** A pénzügyi bizottság mai ülésében a napirend előtt felszólalt Lukács László pénzügyminiszter. Előadásából, írja a félhivatalos *M. N.*, kiderült, hogy a *bécsi táviró-hivatal hivatalos eljárásának pontosságához és megbízhatóságához sok szó jár.* A pénzügyi bizottságot, az értékpapír forgalmi adóról és a hirdetési- és naptárbélyeg el-törleséről szóló javaslat tárgyalására, nagyszombatra hívták össze. A bizottság össze is gyűlt, de a kormány részéről nem jelent meg senki, holott a Bécsben időző pénzügyminiszterrel az ülés el-halasztását kérő értesítés nem jött. Ma aztán kitűnt, hogy a pénzügyminiszter Falk Miksához, a bizottság elnökéhez intézett táviratában, még kellő időben az ülés elhalasztását kérte, ez a távirat azonban — mint azt a megindított hivatalos vizsgálat beigazolta — a *bécsi központi táviró-hivatal hanyag eljárása következtében Budapestre el nem küldetett.*

— **Gabelsberger tanítványal.** Rómából táviratozzák a *Bud. Tud.-nak:* Ma délután 3 órakor nyitották meg a második nemzetközi Gabelsberger-gyors-író-kongresszust, melyen különösen nagy számban jelentek meg a magyarok. A kongresszus tagjait *Fusinato* Guido, a külügyminisztérium államtitkárja üdvözölte lelkes szavakkal. Ezután megejtették a választásokat. Megválasztották: elnökökké: *Fusinato* és *Noe*, elnökké: *Mazza* képviselő, alelnökké pedig: *Lehmann* (Drezda) és *Fabro* Henrik (Budapest). *Mazza* képviselő lendületes beszéddel nyitotta meg a kongresszust, a meleg részvét hangján emlékeztve meg Gabelsberger unokájának, *Westermayer*, szül. Gabelsberger Matildnak elhunytáról, továbbá *Krieg* Henrik fő kormánytanácsos (Drezda) és *Jankovich* István, a magyar országgyűlési gyorsiroda másodfőnökének haláláról, akik a Budapestben 1896-ban tartott első kongresszus elnökei voltak. Első gyűlését a kongresszus ma este 9 órakor tartotta, amelyen *dr. Fabro* Henrik, az országos magyar gyorsíró-egyesület elnöke a gyorsíróversenyek gyakorlati hasznáról és a versenyírások szervezetről értekezett.

— **Elveszett bankutalvány.** *Hecht* Helén magánzó, aki a Hungária szállóban lakik, ma bejelentette a rendőrségnél, hogy egy az „Amerika—Páris—London” bank által kiállított 500 font sterling értékű bankutalványát elvesztette és pedig valószínűleg a Margitidőltől a fogaskerekű vasútig közlekedő vilamos kocsik egyikén. Az utalvány egy sarga bőrtárcában volt. A becsületes megtalálót a keresett gazdag jutalomban részesíti.

— **Bártfa-Ujfalu pusztulása.** Megdöbbentő katasztrófáról ad hirt *bártfa* tudósítónk távirata. Ma délután egy órakor *Bártfa-Ujfalu* községben tűz támadt, amely rettenetes gyorsasággal harapódzott el. Esti hat óráig *ötven ház és hatvan melléképület* égett le. A lakosság minden erejével igyekezett menteni, de hiába való volt a fáradság. A házakban tömérdek háziállat és sok gabona hamvadt el. Egyik viskóban benn égett egy szerencsétlen vak asszony is, aki a veszedelem keletkezésekor egyenesen a fény irányában, a tűzbe rohant. A szegény tót asszonyok pénze, amelyet Amerikából küldtek husz-vétra a bártfa-ujfalusi kivándorlottak, szintén el-égett. Az utolsó távirat még arról ad hirt, hogy a tüzet még nem sikerült lokalizálni.

— **Katasztrófa az automobil-versenyen.** Párisból táviratozzák: Huszvétsámapján délután motorcycle versenyt rendezett a párisi automobil-klub Páris és Roubaix között. *Croix* de Noailles-nél *Martin* és *Dorel* kocsijai oly hevesen összeütköztek, hogy az óránként 75 kilométernyi sebességgel robogó kocsik izzó-porrá törtek. Baras kocsija közvetlen mögöttük robogott s a törmelékbe ütközve letért az utról és a mellette elterülő pázsitos térre nyomult, hol ezer főnyi közönség nézte a versenyt. Baras kocsit az üléshől s a kormányát veszítve gép teljes sebességgel a közönség soraiba gurakodott. Sok embert elgázolt, fölbortított, kik közül sokan súlyosan megsebesültek. Besné asszony, egy képviselő felesége lábát törte, ugyanigy járt egy *Biehler* nevű fiatalember. A versenyt megszüntették. Az összeütközők közül *Martin* bal kulcs-csontját zúzta össze, *Dorel* belső sérüléseket szenvedett. A szerencsétleneket *dr. Rothschild* Henrik báró részesítette az első segélyben. *Bos* képviselő be'eg ne'énél *Waldeck Rousseau* miniszterelnök részvételát-gatást tett.

— **Hálozás.** Idős *Wilkesley* Sándor, ki mint 48-as önkéntes honvéd végigküzdötte a szabadságharcot, 14-ikén, életének hetvenegy éves korában meghalt.

Felső Zsigmond kollegának, a kiváló író nagy csapás érte. Egyéves Zsiga fiaaként tegnap meghalt. A kis halottat ma helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett.

Zentáról táviratozzák, hogy ott tegnap este hunyt el *Szabó* László ügyvéd, volt országgyűlési képviselő. Sok ideig vezető szerepet vitt az elhunyt *Zenta* város társadalmi és politikai életében. Függetlenségi programmal három cikluson át képviselte a zentai kerületet. Csak a legutóbbi általános választásoknál sikerült őt a szabadelvű párnak kibuktatni, aminek főoka az egyházpolitikai javaslatok idején tanusított magatartása volt. Mikor a függetlenségi párt két arnyalatra szakadt, az *Uron*-frakcióhoz csatlakozott, amelynek bukása után is *hite maradt.* Szülővárosában igen nagy volt a népszerűsége, különösen képviselősege első idején valósággal rajongtak érte választói. A város ügyeinek intézésében is mindig tevékeny részt vett és önzetlenül szolgált a közérdekért. Az ötven év körüli, deli természetű férfit szívjávól ölte meg, amely már néhány év óta kinozta. Halálát özvegyen, született *Mihákovics* Albinán és leányán *Szilágyi* Lajos törvényszéki bíró nejein kívül *Zenta* város egész közönsége mély részvételt gyászolja. Holnap temetik, temetésén az országos függetlenségi és 48-as párt is képviselheti magát és koszorút küld a ravatalára.

Fiuméből táviratozzák, hogy lovag *Becker* Lajos ellentengernagy, a fumei Tengerészeti Akadémia igazgatója tegnap délután meghalt. *Becker* Bécsben született: öccse, *dr. Becker* János már évek óta Kairóban lakik, ahol a khedivének háziurosa. Az elhunyt tengernagy kitűnő és tudományosan képzett katona volt és több expedícióban vett részt. *Ferenc Ferdinánd* főherceg 1892—93-iki földkörüli utja alkalmával ő volt a főherceg hajójának, a *Kaiserin Elisabeth*nek parancsnoka.

Özvegy *ebek* *Elaskovich* Albertné április 15-ikén meghalt hatvanöt éves korában. Az elhunyt urnót 18-ikán helyezték örök nyugalomra a tápiószentmártoni családi sírboltban.

Fridrich József ügyvéd, Komárom megye törvénynótasági bizottsági tagja, 16-ikán meghalt ötvenhat éves korában Komáromban.

— **Vízbefut diákok.** *Bingen* és *Rüdesheim* között, mint *Bingen*ből jelentik, tegnap nagy szerencsétlenség történt. A *Rheingau* nevű katolikus diákegyesületnek husz tagja csónakon át akart kelni a folyón. A csónak nekiment egy vasmacska láncának és az összeütközés következtében a csónak fölbortult. A diákok mindannyian a vízbe zuhantak és *tizenhárom* a vízbe fullt. Hét diákot megmentettek.

— **Tízéves találkozó.** *Kolbe* Antal székessővárosi tanító felhívja mindazokat, kik 1890. évben a győri királyi katolikus tanítóképzőzdét végezték, a folyó évi július 1-én Győrött a „Fehérhajó” szállóban leendő találkozásra. A címek hozzá (Budapest, VII., *Gizella*-ut 59. II. em. 15. sz.) küldendők.

— **A margitszigeti hajóközlekedés.** A Margitszigeten április 22-én, vasnapn kőnek ki először a helyi hajók a felső állomáson. Vasárnap megnyitnak a fürdők is.

— **Verekedés a rekviem után.** A dél-afrikai csatákon elesett *Villebois* márkai lelkiüdvéért Párisban a Notre-Dameban ma rekviem volt, amelyen a hazafias liga tagjai testületileg megjelentek. Mint Párisból táviratozzák, a rekviem után *Mercier, Coppé, Lemaître* és híveik összekapáltak a szocialistákkal és a republikánusokkal. A verekedésnek a rendőrség vetett véget. Egy rendőrbiztos megsebesült. Sok dulakodót letartóztattak.

— **A földművelők kongresszusa.** A magyarországi szociáldemokrata kisgazdák és mezei munkások kongresszusának mai tanácskozása igen izgalmas lefolyású volt. Kürti Mária szentesi munkásnő hatalmas csatánál zárta le a tárgyalásokat, ami szó szerint veendő. A szentesi munkásnő ugyanis teljesen inzulálta a pártvezetőség egyik tagját, Izrael Jakabot.

A kongresszus mai elnöke, *Vég József* (Pécs) jelentette, hogy napirenden a szervezkedés és a földművelők szaklapjának kiadása van. *Wolitz* felszólalása után nagy vita kerekedett abból, hogy a *Szabad Szó* című lap továbbra is hivatalos organuma maradjon-e a szociáldemokrata pártjának. A szónokok nagy része minden összeköttetést meg akar szakítani a Szabad Szóval. *Kovacs Erzsébet* új-arádi munkásnő kárhoztatja a földművelők eljárását, hogy újra meg újra lapot indítanak s ezzel a már régebbi lapjukat teszik tönkre. Felszólalását a szocializmus diadalának és győzelmének biztos reményességével fejezte be. Utána *Kürti Mária* a szentesi kiküldött emelt szót s a Szabad Szó miatt főleg Izrael Jakabot támadja. A megsértett pártvezér az emelvény felé sietett de Kürti Mária feléje rohant s e szavakkal: Nem engedem, hogy beszéljen — hatalmas arculütést mért Izraelre. Izrael nem maradt adós s belekapaszkodott a féktelen asszony kontyába. Az inzulatnak a rendőrség közbelépése vetett véget. A délutáni tárgyalást avval kezdték, hogy a Szabad Szó kérdését levetették a napirendről és elfogadták *Dobor István* azon indítványát, hogy a kilences bizottság, mielőtt módjában lesz, adjon ki külön szaklapot. Többek hozzájárulása után végül elfogadták *Keresztes Mihály* határozati javaslatát, mely szerint kimondja a kongresszus, hogy:

1. minden erejével részt vesz az általános titkos választói jogért folyó küzdelemben;

2. minden választásnál a jogosultsággal bíró kisgazdák csakis szociáldemokrata jelöltekre kötelesek szavazni;

3. a kisgazdák és mezei munkások, az eddigi tapasztalatok alapos és megfontolt mérlegelése mellett, egyik polgári párttól sem remélik érdekeik felkarolását és képviselőtét, — bizalommal és reménytelenséggel csatlakoznak a szociáldemokrata párthoz, melyet minden eselekedetében és törekvésében erkölcsileg és anyagilag támogatni fognak.

A négy napig tartó kongresszusnak ezen a határozaton kívül még egy másik nevezetes eredménye lett. A mai naptól kezdve ugyanis két szociáldemokrata párt van Magyarországon. A kongresszusról kivonult ellenzéki munkások ma országos értekezletet tartottak s megalakították az *újraszervezett szociáldemokrata* pártot, melyből az ellenpárt vezérét *Bokányi Dezsőt* kizárták s pártlapjuknak a Szentesen megjelenő *Szabad szót* fogadták el.

— **Munkások lázadása.** Veszedelemes lázadás tört ki a New York városának vízművei körül foglalkozó munkások közt. E vízművek a Croton folyóból szűrik le a vizet s vele ellátják a hatalmas világvárost. A munkások — mintegy 800 olasz, — azért lázadtak fel, mert az építővállalkozók nem akarták az új medencetöltésen dolgozóknak bérét fölemelni. Keddre virradó éjjel a sztrájkolók hír szerint megölték az Egyesült-Államok hadserégének egyik altisztjét. A sztrájkolók Croton község előtt *egy magasztalt tartanak megszállva*, ahol *puskák s más fegyverek használatában gyakorolják magukat.* Azzal fenyegetőznek, hogy *fővárosi katonákat a töltést, amely esetben New Yorknak nem volna időzve.* A hatóság sok katonaságot küldött ki a zavargás színhelyére.

— **Házasság.** *Léderer Miksa*, az Első magyar általános biztosító társaság tisztviselője, eljegyezte *Wolf Irén* kisasszonyt, *Wolf Adolf* prössnizi nagyvendéglős leányát.

Rudas Gyula, a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság tisztviselője, eljegyezte *Özveg Sonnenfeld Miksáné* leányát, *Juliska* kisasszonyt.

Steinhil Miksa Újvárosban eljegyezte *Steiner Linka* kisasszonyt, *Steiner Jakab* bresztoványi vendéglős leányát.

Dr. Planer László fővárosi ügyvéd eljegyezte *Szász Simon* makió nagykereskedő leányát, *Paulát*.

— **A halottak emléke.** A halottak emlékére rendezett istentiszteleten (Haskóra) a dohány-utcai zsidó templomban április hó 21-ikén a 6¼ órák kezdődő reggeli ima (Haskoma) alkalmával magyar, a 9 órák kezdődő muszaf-ima alkalmával német, a 11¼ órák kezdődő istentisztelet alkalmával magyar szónoklatot tartanak.

— **Magyar iparos kintutetés.** *Báró Sternék* tengerügyi Klenner Ferenc ismert budapesti óriásnál egy tengerészeti kronometert rendelt az osztrák-magyar haditengerészet részére. Az efféle, rendkívül komplikált szerkezetű órákat mindeddig külföldön kellett készíttetni és a Klenner-féle, most elkészült kronometere az első, mely magyar iparos kezemen van. Az óriási precízióval megszerkesztett tengerészeti műszert a cégönök fia, *Klenner János* saját, teljesen új rendszerre alapján szerkesztette. Több mint két évig dolgozott a mechanikán ezen a mesterműven, melynek legkisebb alkatrésze is az ő kezéből került ki. Az öreg Klenner a budapesti órácsok nesztora, s kinek szakértelmét a leghevesebb svájci órágyárakban is már majd egy félszázad óta osztatlanul elismerik, méltán büszke lehet a fia rekedésére, amely a magyar ipar nem csekély diadalát jelenti. Minap a Klenner új szerkezetű tengerészeti kronometereinek átvétele végett, a póliai csász. és kir. tengerügyi hivatal megbízásából, egy tengerésztszít tüzösten megvizsgálta az óráét és azt, a legnagyobb eieséret kíséretében, minden tekintetben sikerülnek jelentette ki. Az érdekes mesterművet azóta több mechanikai szakértőnek tekintette meg és elragadtatással nyilatkozott róla. Klenner kronometere a cég kishid-utca 8. szám alatti műtermében látható.

— **Kifosztott fűszerüzlet.** *Hirschfeld Mór* fűszerkereskedő Erzsébet-kört 33. szám alatt levő üzletében az éjjel betörők garázdálkodtak. Először a pincébe hatoltak és ennek az üzlethez vezető ajtaját betörték, jutottak az üzletbe. A készpénzből mintegy 80 koronát loptak el, azonban tetemes értékű fűszerárut is vittek magukkal.

— **Szerencsétlenül járt munkás.** *Eischalz János* kőműves segéd ma reggel a Külső-Fehérvári-ut 8-ik szám alatt épülő ház állványain toglalatszkodott, miközben elvesztette az egyensúlyát és lezuhant. A szerencsétlen ember egy téglarakásra zuhant és összezúzta magát. A hívott mentők haldokolva vitték a Rókus-kórházba.

— **Öngyilkosság a fürdőben.** A Rácfürdő egyik kabinjában ma délután egy fiatal ember revolverral a szájába lőtt és rögtön meghalt. A szerencsétlen ember zsebében egy *Sachs* János nevére kiállított 150 forintról szóló takarékpénztári könyvecskét találtak. A rendőrség megindította a nyomozást, hogy az öngyilkos személyazonosságát megállapítsa.

— **A vizgázatlanság áldozata.** *Nemes Sándor* hivatalnok tegnap este revolvérrel tisztogatta, ami közben a fegyver elsült, s a golyó a fején talált. A rendőri sajtóiroda jelentése szerint valószínű az, hogy *Nemes* öngyilkossá akart lenni, mert két sebet találtak fején, még pedig a koponyája tetőjén, ami kizárja a legyvertetés közbe történt balesetet.

(x) **Legjobb egyenruhák,** legszebb kiszöltönyök, legolcsóbb libériák, revolverek és fegyverek *Tiller Mór* és társa, cs. és kir. udv. szállítóknál Budapest, Központi városnáca.

(x) **Linhart Vilmos** festő műtermében készülnek: Arképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarell stb. festmények művészi kivitelben. Festett fényképészeti hátterek és színpadok kölcsönbe kaphatók.

FŐVÁROS.

(*) **A fővárosi közgyűlése.** Budapest székes fővárosi törvényhatósági bizottsága ma délután közgyűlést tartott, *Márkus József* főpolgármester elnöklése alatt.

Az élnök meleg hangon emlékezett meg a nemrégiben elhalálozott báró *Atzél Béláról*, aki a magyar köz- és magánéletben nagy érdemeket szerzett. Javasolja, hogy az emlékezést legközelebbi évig örökítsék meg. (Általános helyeslés.) Jelenti egyben az élnök, hogy báró *Atzél Béla* helyébe dr. *Theurek Aurél* lép.

A napirendi tervre, a közgyűlés elutasította a fővárosi rendőrtisztviselők házipítő-szövetkezetének kérelmét, ugyiszintén a kormányt is, amely az államrendőrségi rakbórház céljaira telket kért. Zólyomvármegyei közönsége köriratban hívta föl a törvényhatóságokat, a hazai ipar pártolása tárgyában kibocsátott fölhívásának a támogatására. A tanács, amint már említettük, azt javasolja, hogy határozza el a közgyűlés a hasonló általános fölhívás kibocsátását.

Havass Rezső kívánja, utasítsák a tanács, hogy a fővárosi szükségletére csakis hazai készítményű tárgyakat szerzesse be s ezt szigorúan ellenőriztesse.

Eulenbergsz Salamon kisinyesnek tartja, hogy a hazai ipart ilyen módon mozdítsuk elő, mint ahogy azt a tanács akarja, hogy plakátokon hívják föl a közönséget a hazai ipar pártolására. Javasolja, a fák vissza az ügyet a tanácsnak, hogy hat hét múlva tegyen új előterjesztést.

Medrei Zsigmond és *Polónyi Géza* felszólalása után a közgyűlés nagy többséggel elfogadta *Eulenbergsz* halaszi indítványát.

A tanácsnak tudomására jutott, hogy több kórházi orvos egyrészt más kórházban is vállalt állást, — másrészt pedig magán-egyszobos intézetet tart. Fölhívította őket a tanács, hogy ezekről az elfoglaltságaikról mondanak le. Az illető orvosok most föllebezést adtak be a közgyűléshez. A tanács, a jogügyi bizottság javaslata alapján, olyan értelme előterjesztést tesz, hogy ezeknek az orvosoknak tegyék meg most a kivételes kedvezményt, de csakis a most folytatott melléklógiálkozásokra.

A tanácsnak e javaslata mellett *Pertik Ottó* és *Bródy Lajos* szólaltak föl, de a közgyűlés 87 szavazattal 63 ellen, *Polónyi* javaslataira az illető orvosokat elutasította föllebezésükkel.

A budai lánchidftől a Rudas-fürdőig megépítendő összekötő vasutvonal tárgyában, a tanács — a közlekedésügyi bizottság javaslata alapján — azt az előterjesztést teszi, hogy a megjelölt vonalvezetésre vonatkozó terveket fogadják el a közgyűlés a kivétel alapjával s a szükséges közterületeket elvben engedje át. A közgyűlés ehhez hozzájárult. Ezzel elesik gróf *Széchenyi Béla* és érdektársainak az a kérelme, hogy az összekötő vasutvonal tervei fölülvisszáltsassanak.

Az iparos-inasiskolák oktatási idejének újból való megállapítása ügyében érkezett kereskedelemügyi miniszteri leiratra azt az előterjesztést teszi a tanács, hogy az általános inas-iskolák egyidejű megszüntetése mellett, a szakirányú inas-iskolák föllállítását határozza el elvben s illetőleg utasítsa a tanácsot, hogy idevágó részletes programot terjesszen elő. Javasolja továbbá a tanács, hogy az oktatás ideje, a változó rendszer fűntartása mellett, hetenként 2–2 köznapon át, mindenkor délután 5–7-ig terjedő időben legyen.

Havass Rezső kívánatosnak tartja, hogy az iparos-inasok vallás-erkölcsi oktatásban is részesüljenek, nehogy Istent, hazát, vallást feledjenek s fölforgatókka, anarkistákka váljanak. Kéri, hogy a tanács fordítson erre figyelmet.

A közgyűlés elfogadta a tanács előterjesztését, *Havass Rezső* indítványával együtt.

A tanács azt javasolja, hogy a IV. kerületi *Bástya-utca*, amelynek a neve most már elavult s értelemmel nem bír, nevezzék el *Nyáry Pál-utcának*.

Ballaqi Aladár tiltakozik az ellen, hogy a *Bástya-utca*, amely szintén történelmi név, hagyják meg a régi neve mellett. De *Nyáry Pálnak* is kell utat adni. *Szalai Mihály* ajánlja, hogy a IV. kerületi *Molnár-utca* nevezzék el *Nyáry Pál-utcának*.

A közgyűlés, többek hozzájárulása után az ügyet visszaadta a tanácsnak és ezzel a közgyűlés véget ért.

(*) **Adókövetés.** A fővárosi adókövető bizottságok holnap, e hó 19-ikén, a következő helyrajzi számú házakban összeirt adókövetések III. osztályú keresetadó-javaslatait fogják tárgyalni: Az I. kerületben (*Krisztinaváros*) 498—1734 hrszámig; a II. kerületben (*Víziváros*) 2957—3141 hrszámig; a IV. kerületben 167—219 hrszámig; az V. kerületben az első bizottság 722—749 hrszámig; a mások lik bizottság 764—999 hrszámig; a VII. kerületben az első bizottság 4673—4678—4705 hrszámig; a második bizottság 1978—1979—1980—1982/143—2521—2522—2554—5734 hrszámig; a IX. kerületben 8709—8767 hrszámig a külön meghívottakét.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Zulejka premírlje.** A közönség már nem is kíváncsi, hogy mi az *Operaház*nak a mondani valója; ez a mai estének, amelyet pedig annyi reklám előzött meg, a szomorú tanulság. Hol vannak azok az idők, amikor a premíer-esték elengedhetetlen attribútuma a fekete tábla volt? A mai premíerem egy csomó páholy üresen maradt s a földszinten üres székek, annak a jelentőségét pedig, hogy az *Operaház* hölgytagjai támlásszékeket foglaltak el, tudják a szabadjegyek titkainak ösmerői. Mi lesz az *Operaház*ból, ha már a premíerekre se jár a közönség? Pedig a *Zulejka* főpróbája után, amelyet nagyszámu vendégsereg nézett végig, a fővárosban mindenfelé beszéltek arról a mesés és káprázatos kiállításról, amelyben az intendáns *Stern Ármin* első művét a *Magyar Királyi Operaházban* színre hozza. A ballet librettóját dr. *Brüll Jenő* írta, aki szerencsés kézzel kereste a témáját a táncpoémákra nézve már régóta hálás Keleten, — és ámbátor sehol sem adja tanujelét valami különösebb fantáziának és invenciónak, vékony dongájú meséjének keretében, amelynek elmondására nincsen ok, bőséges alkalmat ad a zeneszerzőnek festői és költői helyzetek jellemzésére, valamint a koreografusnak magántáncok és csoport-evolúciók megkomponálására. — *Diskrét* és izléses munka a ballet partitúrája, amely *Stern Ármin*nek, a *Zulejka* komponistájának első nagyobb műve, akiről úgy halljuk, hogy *Bruckner* Antalnál, a nemrég elhunyt zenei filozofusnál tanulta a hangszerelést és a kontrapunkt titkait. Dallambősége nem bugyog ugyan

EDLACH gyógyintézet

Alsó-Ausztria, 15 pernyire Payerbachtól. Tulajdonos: Dr. Konrad. Gyönyörű, napos, szélőt óvott fekvésben, 600 m. mag. a tenger színe fölött. Teljes vizgyógyász. — Intézet gyógytorna számára. — Összes diéta-kurák. — Legnagyobb kényelem. — Vill. világítás. — Egész éven át nyitva. — Edachi városközi telefon 2. sz. — Prospektussal és értesítéssel szívesen. — az iramgatóbűtő

eredeti forrásból, de a sorleg, amelyben a gyöngyöző melódiákat nyújtja, az ő keze munkája, amely nem egyszer becsületére válik. Munkája a könnyű bécsi balettmuzsika modorában készült, amelyhez annyian frónak, — de egynémely részében a finomabb francia márkét viseli. Régen bevált rekvizitumokkal festi meg a Kelet zenei hangulatát, de határozott szinpadai tehetséget árul el a csellekény zenekari jelenésében. Csaknem mindig dískért és izléses, ritkán banális és még ritkábban egész eredeti az a tehetség, akivel ma este szívesen ösmerkedünk meg az *Operaházban*. Az ilyen — földi javakkal dusan megáldott — művészek két veszedelmes ellensége lehet: az egyik az önző számítóknak tömjénező dicserete, akik szemérmelentlen magasztalják egékr, — a másik az irigyeknek ki-színylese. *Stern* Ármin, ha már milliomos, ne hallgasson sem az egyikre, sem a másira, — hanem dolgozzék az objektívítás számára! — *Brüll* Jenő közönséges szövegével és *Stern* Ármin figyelmet érdemlő zenéjével kiálló ellentétben van a balet kiállításának ragyogó pompája. Ennyi pénz csak ilyen baletbe szabad beledugni, amely népszerű még bájos zenéjével és érdekesítő meséjével előreláthatólag uralkodni fog a repertoáron. A mai este intím jellegű közönség, úgy látszik nem tartja ilyennek *Zulejkát*, mert sok helyütt egészen komolyan beszéltek arról, hogy a balet kiállítási költségeit — a szerzők viselik. Bár ők viselnék és nem a szerző *Operaház*, amelytől valóban aggodalomba esene ez a temperamentumos indokolatlan bőkezűség! — A legnagyobb elismerés illeti *Kemény* Jenőt, az *Operaház* zseniális szcenikai főrendezőjét, akinek utmutatása szerint készültek *Caffiné* műtermében a gyönyörű kosztümök, — *Spanrafort* a káprázatos díszletekért. — A balet címszerzőjét *Balogh* Szidi lejtette, ez a bájos és nagyteljesű fiatal tanácsos, akiben szívesen ösmerjük el az *Operaház* primaballerináját. Mellette csak *Gaszner* Boriska tűnt föl. Baletkarunk különben a Balkán délibb részeinek nivóján van. — *Zulejka* előtt *Jeanette menyegzője* került színrre; *Jeanette* *Payer* Margit énekelte, akit a Káldy-regime a publikummal szemben már-már illetlenül protegált; ma ismét iskolai vizsgának keretébe illő alakítást nyújtott.

(—ly.)

Nemzeti Színház. Egy nagyon fiatal, majdnem gyerekleány mutatkozott be ma este a *Nemzeti Színház* közönségének, a *Nagymama* Mártha szerepében. *Feld* Irén a *Városligeti Színház* igazgatójának a leánya, jóformán a szinpadon nőtt fel. Meg is látszik a játékán. Szabadon, természetesen mozog, játéka meleg és meghatón egyszerű. A lélektétel még nem tud gazdálkodni, ami a pathetikus jelenetekben kicseit zavarólag hatott ma este, de ezt a hibát is kétségtelenül nagyrészt a tréma okozta. A kisaasszonyok tapsból és virágból is bőven jutott. *Prielle* Kornélia csodás nagymama volt. *Feld* Irén a Nemzeti Színház összejátékában megálta a helyét. Nagyobb dícséret fiatal, kezdő leányunk nem kell.

Hírek a Népszínházról. A *Népszínházban* holnap csütörtökön újra a *Szép Heléna* kerül színrre, a címszerzőben *Kéry* Klárával; *Páris* *Gábor* József, *Orestes* pedig *Bojár* Teruska fogja játszani. A többi szerepek változatlanok. — Péntekről *Blaha* Lujza asszony gyöngékedése miatt az *Ingyenlők* előrehirdetett előadása elmarad s helyette a *Kis szökevény* kerül színrre *Hegyi* Arankával és *Kéry* Klárával.

Premiere Szegeden. A szegedi színházban ma volt Sas Ede *Légyott előtt* című színművének bemutatása. A színmű premierjén a ház egészen megtelt és számos jelenet után nyílt színen felhangzott a taps. A darab, mely a Dugonics-társaság pályadíját nyerte el, nagy sikert ért el. Különösen sok tapsban és kihívásban részesült *Tóvölgyi* Margit a darab főszerepében. A szerzőt többször kitapsolták.

A Kisfaludy-Színház újdonsága. A *Eisfaludy Színházban* e hó huszonharmadikán hétfőn, kerül színrre először *Frank* Rikárd és *Magyar* Bertalan *Ámor az iskolában* című operettje. — Szombaton, huszonnyolcadikán lesz a bemutatója *A kut és a vadmacska* című bohózatának, amely *Szulamit* paródiától nagy sikert remél az igazgató. A darabban a színház egész személyzete játszik.

Vadászt primadonnáknra. A bécsi *An der Wien*-színház és a *Carl-Theater* válságai folytán még csak a múlt hónapban is úgy állt a dolog, hogy *Bécsnek* alig lesz a jövő évrre operett-színháza. A „kedélyes eszázárvas” azonban, úgy látszik, még sem tud ellenni a vidám operett nélkül s mind a két színház megmarad az operettnél. Egy bécsi újság most azt írja, hogy a két színház valóságos vadászatot tart primadonnáknra. A jelöltek *Pálmay* Ika, *Kopácsy* Ika asszonyok, *Stojan* Betty és *Dirckens* Anna kisaasszonyok, sőt a bécsi újság szerint *Kéry* Klárát is át szándékoznak hódítani a *Lajthán* tulaj-

Szóval *Bécsben* nincs most kaposabb jószág az operett-primadonnáknak, akik különben is nagyon kapos jószágok azokt lenni.

A kolozsvári Nemzeti Színház Párisban. Egy rendkívül érdekes színházi hírt olvasunk a vidéki újságokban. E hír szerint a kolozsvári *Nemzeti Színház* Párisba megy vendégzerepelni, ahol népszínműveket fog előadni. *Lukács* kormánybiztos, a vidéki újságok szerint, erről táviratban tegnap értesítette *Böllönyi* Józsefet, a kolozsvári színház intendánsát.

Egy elfelejtett születésnap. A *Magyar Királyi Operánál* sok mindenre gondolnak, még külön tanácsosai is vannak a boldog intézetnek és mégis — elfelejtettek egy születésnapot. Pedig olyan szép dolog lett volna meg nem feledkezni róla! Ez a születésnap a *Goldmark* Károlyé, aki — ma töltötte be hetvenedik életévét. *Goldmark* Károly — ez alatt tudják a *Magyar Királyi Operánál* — ez idő szerint mégis csak a legkiválóbb magyar zeneszerző, akinek nevével világbirre emelte a hír szárnya. *Goldmark* maga is, bár a külföldön él, magyarnak vallja magát, fenntartotta magyar honosságát és a *Magyar Királyi Operára* ebből a hetvenedik születésnap valamiféle kötelezettség háramlott volna; — például az, hogy egy *Goldmark*-estét rendezzen a nagy zeneszerzőnek valamelyik operájának az előadásával. De hát a mi operánkban se annyai figyelem, se annyi lelemény nincs, amennyi ehhez szükséges lett volna, pedig hát a boldog intézetnek, amelynek még külön tanácsadói is vannak, sok mindenre gondolnak, csak éppen arra nem, amire kellene!

A nagy magyar zeneszerző hetvenedik születése napjának fordulója ötletéből különben érdekesnek tartjuk felemlíteni, hogy maga *Goldmark* sokáig hitte, hogy 1832-ben született; ez a tévedése egy, *Bécsben* 1848. előtt kiállított bizonyítványából származott. Csak arra balála után állapították meg, hogy *Goldmark* 1830-ban született *Nagy-Kanisán*. Az apja birtokában erre vonatkozó okmányt találtak, amely *Goldmark* születése idejét kétségtelenül megállapítja. A nagy zeneszerző különben utóbbi időben betegeskedett s négy hétig feküdt influenzaiban. A mester husvét hétfőjén *Abbaizába* utazott, ahol folytatja legújabb operáját, a *Berlichingeni Götzöt*. Az új dalművet még az idei nyáron be is fejezi. Végül még egyet: a *Bécsi* zeneművészek köre s a *Bécsi* zenei körök nagy ünneplésekben részesítették a mestert hetvenedik születése napja ötletéből.

Műsorváltozás. A holnapra kitzűzött *Constantin abbé* és a holnapután péntekre hirdetett *Nők barátja* előadása *Horváth* Zoltán rekedtségé miatt elmarad. Ezek helyett holnapra a *Gabi világot*, péntekre pedig a *Rosenkranz* és *Güldenstern* tűzö ki másorra az igazgató.

Venecze. (Szerző a darabjáról.) Örömmel fogtam hozzá, hogy a lagunák örökké érdekes drága gyöngyét, a bűbájos Venéziát, a magyar közönségnek bemutatam. Sok érdekeset és szépet készültem elregélni felőle s mindazt képekben illusztrálni; — sajnos egy rövid est keretében nem nyújthatok többet, mint amennyit a fizikai idő megenged. Azért *Venecze* lelkes barátaitól kevésbé várok gáncsot azért, amiről megemlékezem, mint amazokért, amiknek az előadásból szükségesképpen ki kellett szorulniok. Igyekeztem dióhéjba szorítva mindenből egy szemernyi adni. Van a darabomban legenda, krónika, művészeti és néprajzi vonatkozás; itt-ott egy hangulat, érzés, kor és műtörténeli visszajelentés s elvéve ének, tánc, zene; úgy hogy ha unalmas volna is a szöveg, remélem, meguntai a változatosság.

A látványosság színehozatalának az érdeme az *Uránia* lelkes szakvratott művezetőségé s jó rész jut ebből *Zitkovszky* és *Zamboni* uraknak, kiknek a nagyszámú vetített képek művészi színezését köszönöm.

Restelem, hogy a *szép Venéziáról* tökéletesebb előadást nem nyújthatok, hanem egyben büszke vagyok arra, hogy olyan pazar kiállításban hozza színrre az *Uránia*.

Desseoffy Arisztid.

Holnap este lesz *Desseoffy Arisztid* *Venecze* című látványosságának első előadása az *Urániában*. A hatásoknak mutatkozott régebbi technikai eszközök ebben a darabban újabb eszközökkel szaporodnak. Leghatóságabb ezek között egy gyermeknek kar beillesztése, mely Szent Márk-templomának bemutatásával kapcsolatos. A mű három felvonása közül az első a város külső képét mutatja művészi vetített képekben és mozgó fényképekben. Különösen meglepő az a kinematogram, amelyet a *Canale granderól* vettek fel uszó gondolából irányítva a kamera okukra a tündéri palota sorra. A második felvonás a doze-palotát, mükiesit és a többi veneczi palotát mutatja be. Végül a 3. felvonást a templomoknak szentelik. *Venecze* táncokban mozgó fénykép formájában nincsen hiány. A tarutellát és egy régi veneczi balettel is bemutatnak. Jegyek elővételre az *Urániában*.

A Népszínház látványossága. A *Népszínház* igazgatósága megszerelte *Blum* és *Decourcelle: Robinson Crusoe* című látványos színművét, mely a párisi *Chatelet*-színháznak ez idő szerint szenzációs sikere. A darab még ebben az évadban kerül színrre *Komor* Gyula fordításában.

Öngyilkos karmester. A milánói *Scala* karmestere, *Gregoris* Giuseppe, aki egyike volt a legkiválóbb olasz karmestereknek, tegnap agyonlőtte magát. Gyógyíthatatlan betegsége kergette az öngyilkosárába.

Gyermekhangverseny a Telefon Hírmondóban. A *Telefon Hírmondó* hangverseny-igazgatósága ma délután 5 órakor *husvét* gyermekhangversenyt rendez a kis előzetők szórakoztatására. Az ünnepi számot *Czemer* Lajos római katolikus káplán és lapszerkesztő felolvasása fogja képezni, aki erre az alkalomra írt emlékdessét fogja felolvasni. Részt vesznek még a hangversenyen: a magyar királyi operaház női kara, *Szemeray* Matild és *D. Pagen* Leona urnék, *Dajka* Balázs és *Iványi* Dezso urak. A hangverseny *Zorgi* bácsi vezeti, aki szintén hozzá fog járulni egy-két vig szavattal a hangverseny sikeréhez. Este a *Telefon Hírmondó* közvetíteni fogja a magyar királyi operaházban színekülő *Cromoni* hegudis operát és az utána következő *Zulejka* balet zenéjét, mely az alkalommal másodszor lesz hallható a *Hírmondó* kagylóin keresztül. Majd az esti felolvasás következik s azután 11 óráig katona és cigányzene átvitel.

Jászai Mari a Vigszínházban.

Budapest, április 18.

Nyolcadfél órakor tündéri fény árasztotta el a *Vigszínház* nézőterét. Ez volt az első köszöntés, amelylyel maga a színház vitte meg hódolatát új tagjának, immár legfőbb erősségének, *Jászai* Mari asszonynak.

Kissé nehéz sort tartani. Nem is ez volt az első. Első volt a publikum felvonulása uri fogatokon, bérelt koszikon, gyalogszettel. A *Lipót-kört* talán még soha ilyen zajos nem volt. A fürge kiesi pénztáros fölköté a színházi szenzációk tetőfokát jelentette, sőtje vala, mert kinecsékért nem volt jegy kapható. Valóságos áradat hőmpölygött a színház lépcsőin, csarnokain végig, szinte néhez volt az elhelyezkedés. És odakünn sok szaksz kiváncsi ember leste, várta, hogy legalább a lármáját fogja el a mai estnek és irigylet bennünket, jegyekkel áldottakat, akiknek megadott a pazar bemutatás előadás látásának közvetlen gyönyörűsége.

És várván a mámort, amely tüstént urunkká lesz, amint a szárnyas függöny kettélibben, nem lehetett szabadulnunk jólelkűeknek némely szorongó érzésektől, hogy a *Kerepesi-uton* elhelyezett régi háznak, a *Nemzeti Színház*nak az elhanyaglása csak ma vált igazán teljessé, amikor egy ifju intézet szárnyas lelkesedéssel fogadta falai közé a legnagyobb magyar színjátszó talentumot és áhitattal emelt neki festett vásznakkal teli deszkáin pazar díszű csarnokot, hogy a nagyasszony áldozzon benne ideáljainak.

Hát valóban megtörtént. A *Vigszínház* gárdája megjelent a színen és a nagy utnak neki indította a komor hangulatú tragédiát. A jó öreg nevelő roppant becsületes és nagy szeretettel teljes hangon beszél *Hippollittal*. Az aranyos kedélyű *Balassa* eresztett hosszú ósz szakált erre az estére és csupa komolyság, melegség volt minden hangja. Az ifju *Hippolit* szerepében egy fiatal tehetség, *Bihari* Ákos mutatkozott be a közönségnek, egy színes beszédű, kitűnő tartású színész, aki jeles kvalitásainak érdeklődő barátokat tudott szerezni már ezen az estén is, amelynek rendkívüli mozgásai valamennyiünket szokatlanul nervozitással töltöttek el és türelmetlenekké tettek mindennel szemközt, ami megszöbött vitt *Jászai* Mari jelenésének pillanatától. De még csak muló percek. Talán illenék megnézni magát a színt, amely az egész estén át az illúzió legmagasabb mértékén tudta tartani a közönséget. A *Vigszínház*, amely *Budapest*-en a modern daraboknak először adta meg dekoratív tekintetben a legtökéletesebb és a legrefináltabb keretet, most a sorvasztó, megrendítő és romboló szenvedélyű *Phédra* számára nem főtetett, hanem emelt olyan ószlopcsarnokot, amely *Budapest*-en imo megteremtette a klasszikus dráma szinpadai kiállításának mintáját is. Oldalt a szépség istenasszonyának szobra, nem papír, valódi, sugárzó, szép és ha nem is imádkozunk hozzá, de imádjuk valamennyien. Mert csakugyan olyanok, akiket imádjunk.

De hagyjuk most mindezeket. A szárnyas ajtó feltáru. orkászzerű, percekig zugó, mélyés-

ges taps kíséri a szín elejére Jászai Marit, aki arannyal dusan hímzett palástjában maga is egy meglevenedett szobor. Az arcok kigyulladnak az öröm ünnepi érzéseitől, hatalmas éljenek vegyülnek a tapsviharba és jó időbe telik, a míg a meghatottságtól remegő, mosolyra és könnyre egyképpen hajló művésznő beszédbe foghat. A szíveket átjárja az a beszéd, amely mélysege, szingazdagsága, nemes páthosza dolgában soha felül nem mult szépségekkel teljes. Oeononé faggatásai kiváltják Phédraól a nagy titkot, a hűnös szerelem megrendítő vallomását, és az első felvonásnak vége. Hunyadi Margit alakítása Oeononé szerepében nagyon szép és értékes. Felzug a taps, Jászai Mari új kollégái körében jelenik meg, majd az uira feltört tapokora, éljenekre egyedül ötször, tizszer, nagyon sokszor. Közben felnyújtják a publikum hódolatának jeleit: egy arany babér-koszorút, amelyet a magyar ifjuság a „tragikai művészet muzsájának” szentelt, Csillag Teréz asszony virágkosarát, Szécsi Ferencné asszony gyönyörű rózsabokrétáját, egy óriás borostyánlant Zsasa felirással, Surányi József és neje, Haraszthy Hermin bokréját és még sok más apró és nagy virágot, amelyek illatába belevegyült a kábitó ünneplés. Legördült a vasfüggöny is, majd felszállott újra és a lelkes, lázas, elragadtatót közönség tapsolt és éljenzett ujra.

A szünetközött a publikum végigtapsolja. Közben egy kis parázs-tüntetést rendez gróf Keglevich István intendáns ellen, aki immár legföltettebb, legkivánatosabb és legszeretettebb tárgya az antipatiának. Megabucogolták emberül és nagyon sűrűn. Sokan azért, mert a Vigzsinházban volt, még többen, mert a Nemzeti Színházban van.

Hát most már nyájasabb dolgot. Nagyon bájos és poétikus jelenség volt B. Lenkei Hedvig asszony. A tragédia sötét levegőjében ő volt a napuszár. A második felvonás elkövetkezett. Phédra-nak Hippollittal való jelenése a színpadi művészet teteje, csupa gazdagság hangban, árnyalatokban, tartásban, az érzések kiadásában, elcsukló, kitérő, felzokogó akcentusokban. A nézőtérrel óriási taps kísért Jászai Marit e felvonás után a színpadok mögé, ahonnan ismét és számtalanszor példátlan ünneplést szolgáltatta elő.

A harmadik felvonásban a holtinak hitt Thezeus szerepében megjelenik Gál Gyula. Kiváló férfi. Nincs benne semmi hiu móka. Maszkban, hangban, gesztusban feladatának termelt, komor és mély, bünsősnek hitt fiával, Hippollittal való jelenésében a negyedik felvonásban erős és megrázó. De egyszerűen csodás, a váltakozó érzések, kétségek, gyötrődések, tépelődések, az önmarengolás, a bünsös eltökélés és a véres feljajdulás gyors változásainak letűkrözésére minden eszközben káprázatosan gazdag volt Jászai Mari. Szakadatlan tapok, éljenzések kísérték végig valamennyi jelenését, mignem az ötödik felvonás megkezdése előtt olyan tomboló erővel zugott fel a lelkesedés ezer kiáltása, hogy a játék megkezdése előtt a vasfüggönnyet kétszer kellett eltüntetni. Az előadás végén a leglelkesebb, a legmélyebb tüntetéssel becsuzott a közönség Jászai Maritól, aki immár a Vigzsinházba szólítja a legmagasabb stílus színpadját minden barátját, a mivel magyar közönséget.

Az után a színház kijáróinál nagy csoportokba verődött a publikum és éljenzete Jászai Marit. A fiatalság megpillantván a kocsit, amelyre a mai est virágajándékait rakták, Ditrői Mór igazgató kedves intését meg se hallgatva, kifogta a lovakat és vonszolta a kocsit tovább. De Jászai Mari nem ült benne. Már előbb észrevétlen távozott egy mellékután. Messze kísérték utján az ovációk utána áradó hangjai.

Egy páholy sötét háttéréből hallgatta az előadást Abrányi Emil, akinek igen jelentékeny része van a mai est pazar sikerében. Óriási munkát végzett Phédra fordításával, amelylyel a Vigzsinház felszólításra napok alatt kellett végeznie. De a sietségnek ezen a munkán semmi nyoma. A forma tökéletessége, a nyelv színe, plasztikája a műfordításnak valóságos mintájává avatják azt a Phédra, amelylyel a publikum az este megismerkedett.

MŰVÉSZET.

□ **Külföldi művészek.** A bécsi nagy műlárlat díjait tegnap ítélték oda. A nagy díszoklevelet Frans Courtlens brüsszeli festő kapta Ösz című képére. Az állami nagy aranyérmét Jef Lambeaux brüsszeli szobrász, Heinrich Lefler és Joseph Urban bécsi építészese meseillusztrációkért, Carl Vinnen osztrák művész, összes műveire. Kis állami aranyérmét kaplák: Robert Anning-Bell londoni festő és szobrász, Leopold Burger bécsi festő, George Henry glasgowi festő, Eduard Kaspardics bécsi festő, W. Reynolds-Stephens londoni szobrász és Heinrich Vogeler worpswedei festőművész.

□ **Hazai művásárlók alkalmi egyesülete** cím alatt új egyesület keletkezett a fővárosban, amely folyó hó 17-én tartotta alakuló gyűlését dr. Münnich Aurél orsz. képviselő elnöklése alatt a Belvárosi Takarékpénztár helyiségeiben. Célja ez egyesületnek hazai művészek alkotásainak, még pedig úgy festményeknek, mint kisebb szobrászati műveknek a megszerzése s az egyesületi tagok között sorolás utján való kiosztása. Az egyesületnek, mely elnökévé dr. Münnich Aurél orsz. képviselőt, alelnökévé pedig Stieber Vince terézvárosi apátplébános választotta meg, már eddig is negyvennél több tagja van, köztük: Alpár Ignác, Beck Dénes, Hatvany-Deusch Károly, Gajári Ödön, báró Harkányi János, Jovanovits István, dr. Nagy Ferenc, Nagy Sándor, Neuschloss Ödön, Wolfner Tivadar stb.

A tagok évenként, és pedig az első évben 1900. május 1-től kezdődőleg 240—480 koronájig terjedő összeget fizetnek be havi egyenlő részletekben az egyesület vagyonának kezelésével megbízott Belvárosi Takarékpénztár Részvételnyársasághoz. A részvételből befolyó tagdíjmentek teljes összegében minden levonás nélkül a kiscsorsóra szánt művek beszerzésére fordítanak, úgy hogy az egyesület a legcsekélyebb hasznát sem biztosítja magának. A művásárlásoknál Bruck Miksa ismert festőművész, kit művészetnek nyert meg az egyesület, támogatja az egyesületet szakavatott tanácsaival. A vásárlásokba különben az egyes tagok közvetlenül is befojnyak, amennyiben a megvásárlásra kieszemelt művek jegyzéke a tagokkal mindenkor közöltetni fog s oly mű, melynek megvételét a tagok többsége kifogásolja, megvásárolható nem lesz. A megvásárolt műveket 1901. május 5-én sorolják ki. A műtárgyak biztosítása, valamint az időközli értesítések költészeire a tagok az első részletfizetésük egyidejűleg külön 10 koronát fizetnek be az egyesület pénztárába. Az egyesületbe évközben is léphetnek be új tagok, ezek azonban tagdíjmentűeknek belépésük napjáig esedékes részleteit belépésükkor egy összegben fizetik be. Belépni kívánók dr. Münnich Aurél országgyűlési képviselőnél (IV. Havas-utca 2.) jelentkezhetnek.

A **Hazai művásárlók alkalmi egyesülete** tehát míg egyrészt lehetővé teszi tagjainak azt, hogy igen előnyös fizetési feltételek mellett olcsó, feltétlen műbesszel bíró műtárgyakhoz jussanak, addig tömeges vásárlásaival nem csekély mértékben segíezi a magyar képzőművészetet. Kivánatos tehát, hogy a művelt magyar társadalom minél nagyobb számmal oszallakozzék e mozgalomhoz és segíeyezze nemes eszélyben: a magyar képzőművészet pártolásában és támogatásában.

□ **Magyar művészek Párisban.** A párisi kiállítás magyar osztályán a magyar, horvát, szlavon és dalmát művészek összesen 285 művel vannak képviselve. E számban a magyarok vannak túlsúlyban, akik 128 festményt, 42 szoborművet, 42 tervrajzot és 35 metszetet állítottak ki. A magyar műkiállítás katalógusa most jelent meg. A közoktatásügyi minisztérium művészeti osztályának vezetője, dr. K. Lippich Elek írta a bevezető részt, amely elmondja a magyar képzőművészetek történetét és ismerteti a művészeti viszonyokat és a kiállított művészeket. A katalógust a kiállított művek sikerült reprodukciói díszítik. A tájékoztató könyvet, mely francia nyelven jelent meg, ingyen kapják a kiállítás látogatói.

EGYESÜLETEK.

(A pesti izraelita hitközség) legutóbbi választmányi ülése Kohnér Zsigmond elnök a következő adományokat és alapítványokat jelentette be: a) Szegény gyámoltás javára: öv. Fleischl Sámuelné urnó 400 korona, öv. Beer Salamonné urnó 200 korona, Garai Károly ur családja 100 korona, a Neues Pester Journal utján 50 korona, Hirsch Adolf ur 40 korona, Geröfi Arnold, Glüchkehl Albert, Károly Henrik és Kuiner Gy. 10—10 korona, Simon Jakab az előnkész rendelőzésére 200 korona; b) a Bródy Adél gyermekkorház javára: Gross Zsigmond ur és neje ágyalpitvány 4000 korona, a Neues Pester Journal utján 25 korona, Geröfi Arnold ur 10 korona; a kórház javára: néhai Glüchkehl Ferenc örökösei ágyalpitvány 4000 korona, Mandel Ignác J. ur 50 korona, Geröfi Arnold ur 10 korona; d) Irv. vakok intézeti alap javára: egy tombolatársaságtól 50 korona 20 fillér; e) Szeleány iskolás gyermekek térhúzására: a Neues Pester

Journal utján 25 korona; f) a fűrvadás javára: Gross Zsigmond ur és neje 100 korona, Rubin Adolf hagyomány 100 korona, a Neues Pester Journal utján 70 korona, Jármai Gyula 20 korona, Geröfi Arnold és Löwey Arnold 10—10 korona; g) Irv. siketnémák orsz. intézele javára: Gross Zsigmond és neje 100 korona, Geröfi Arnold ur 10 korona; h) a nyugdíj intézet javára: B. N. 10 korona; i) a Festi Cheura Kadisa javára: Geröfi Arnold 10 korona; j) az Irv. ledányvárház javára: Gross Zsigmond és neje 100 korona, a Neues Pester Journal utján 50 korona, Jármai Gyula 20 korona, Geröfi Arnold 10 korona.

Nyíltér.

Leghatásosabb vasas arzenes viz

Kapható az összes átványvadás üzletekben, gyógyszer-tárakban és drogériákban.

MATTONI és WILLE BUDAPEST.

(Az e rovat alatt közöltettek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelő a szerkesztőség.)

SPORT.

*. **A királydíj kelyeszétjele.** A királydíj bejutási sorrendjére tűz most ki a Sportélet legújabb száma 200 koronás pályadíjat. Az első pályázat (Rákosi-díj, Przedswit handikap) már elődolt s dacára a nagy meglepetésnek, megnyerték a díjat; sőt két pályázó is volt, aki Eregy-Malteser típet adott a díjra pályázaton. A Király-díj pályázat határideje április 29-ike.

*. **Beteg orokok.** Két előkelő lókapacitásról keringenek a turkőrökben agaszott hírek. Az egyik Capo Gallo, melynek enyhébb patabaja van, úgy hogy most csak lasu munkát végezhet s ezért kérdés, vajjon el lesz-e készíthető a Derbyig; a másik a nagyon sokat ígér Enzio, melynek úgy látszik komolyabb baja van a lábával s nincs kizárva, hogy nem is fog többé a pályán megjelenni. — Destillateur, Szemere Miklós kitűnő handicaplóva pedig esont-törést szenvedett, úgy hogy kénytelenek agyonlővetni a tehetségés lovat.

*. **Bécsi löversenyek.** A holnapi, harmadik tavaszi nap programján nincs különösebb verseny, mint a Zsupan-verseny és a schwechati díj, az előbbi három éves lovaknak, az utóbbi handikap idősebb lovaknak. A kis díjakat még kárpótolja némileg az, hogy mindkét versenyben igen jóra való lótaraság vesz részt; a Zsupan-versenyben nem kisebb korfien-sok indulhatnak, mint Sternbusk, Max, Ritka II., Hamlet, a schwechati handikap programján pedig olyan neveket találunk, mint Per Butlers, Zászlós, Iro stb. Ezek azonban nem fognak indulni, hanem Per Butlers helyett Fängdian, Zászlós helyett Beauharnais fog a startnál megjelenni, legfeljebb Iro startja valószínű, mely ott van a Freudenauban és igen jó munkát végez. Csakhogy nagyobb chancoas van itt a középtér-hűeknek, mint amilyen Aldomás és Loindell. Nem lesz még érdektelen holnap a Lusthaus-Verseyen sem, amelyet csaknem alig lehet elvenni Szemere Miklóstól, olyan jó négylova van rá nevezve. Ha csak nem Faciostindítják, a többi három: Cinquevallo, Sternbusk és Sobri akár-melyik megnyerheti a versenyt. Gondá vagy Garcia lesz a legerősebb ellenfelük. A holnapi usz legjobb orackjei ezek:

- I. Szemere-istálló—Gondá.
- II. Mirkó—Pattogó.
- III. Aladin—Ne engedj.
- IV. Aldomás—Loindelle.
- V. Max—Szemere-istálló.
- VI. Parsirta—Fiddestiek.
- VII. Tricky—Senator.

*. **A bécsi löversenyek eredményéről** a leg-gyorsabban a Telefon Hírmondó utján értesíthet a sportközönség, amennyiben a Hírmondó kiküldött tudósítójának telefon-jelentései alapján már 3/4 óráltól felolvassa a versenyek eredményét. Az összerendélyt 1/2 órákora tudatja a Telefon Hírmondó, riadójelletl híván fel erre az előfizetők figyelmét.

TÖRVÉNYSZEK.

§§ **Igazságügyi kinevezések.** A király Glós Ernő pozsonyi alügyész az ottani ügyészséghez ügyészség, Szabó Ödön szászvárosi járásbíróági al-bíró a bánffy-hunyadi és Batia Béla szigetvári járás-bíróági al-bíró az ottani járásbíróághoz járásbírákká, Ag Géza szombathelyi törvényszéki jegyzőt a felső-odri, Jóbb Árpád szecsei járásbíróági aljegyzőt a nagy-igmandi és dr. Oszth Albert budapesti kereskedelmi és váltó-törvényszéki aljegyzőt a szkes-fehérvári járásbíróághoz albrákká, végül dr. Lányi Sándor, a győri ítélőtáblához berendelt bíróági jegyzőt a veszprémi ügyészséghez alügyészsé kinevezte.

§§ Az emberiség jövője. Agnelli Béla és a felesége, a játékonyság e két nemtörő ajkú bűntudatos törvényesek előtt. Arral vádolják őket, hogy csak három játékonyság egyesületet alapítottak s alaposan működtek mindaddig, amíg a hatóság arra a meggyőződésre nem jutott, hogy ez a működés nem annyira az emberiség javára, mint inkább az elnök Agnelli-pár zsebére javára történik.

Agnelli Béla és a felesége, született Ilovsky Gizella nyolc évvel ezelőtt kezdtek meg nem is annyira áldásos, mint inkább jövedelmező működésüket s egyszerre két játékonysági egyesület is gründoltak: az Első magyar általános női tevékenységű egyesület és a Játékonysági kör. A szerepeket hamarosan és elég ügyesen osztották ki; Agnelli né lelt a két egyesület elnökévé, Agnelli ur pedig a titkárra. Mindkettőn rendszeres évi fizetés huztak hivatalos állásuk után. A választmányba csak olyan hivélyeket vettek fel, akik az erre képesítő szakszakszítást sikeresen kiállították. A szakszakszítást pedig emilyen hangzánok.

— Tud-e ön írni?

— Tud-e ön olvasni?

— Nem, felelték a képesítésre pályázók, mire Agnelli asszony kifejezte legnagyobb elismerését s gratulált az új választmányi tagtársának.

A hetedik kerületi előjáróság 1896-ban megvizsgálta a játékonyság egyesület s már akkor kiderült, hogy Agnelliéknek fényes vállalat van a kezükben. A harmadik egyesület a Nők otthona is kitűnően berendezett otthon lehetett, mert a szegény család-leányok felségélyezésére alakult otthonba csakugyan dílték a tagsági pénzek. A dísztagok is szépen fizettek és nem egy jóvállátó ember százasai szerepeltek az Agnelli-tele játékonyság elöljárói között.

A büntető törvényszék mindhárom egyesületre kiterjesztette a vizsgálatot s az Agnelli házaspárt többszörös csalásért vád alá helyezte. Az évek óta huzdoló pört ma tárgyalta a törvényszék Bakonyi bíró elnöklésével. A vádatolvasót dr. Balázs Elemér királyi ügyész képviselte, a vádlottakat dr. Gál Jenő védelmezte.

A tárgyalásra csupa asszony vonult föl tanunk. Az Agnelli-játékonyság madarai, a választmányi tagjai voltak. Maga Agnelli né egy ötvenhét esztendő, sokatmondó asszony, aki egyszerű varrónőből emelkedett az egyesületi elnökön díszes magaslatára.

— Két egyesületük volt ugy-e? — kérde az elnök.

— Nem a kérem, csak egy.

— Egy hát. Mert mindkettőnek maga volt az elnöke, sőt az alelnöke, pénztárosa, titkára, — a lelké. Hogy jött arra a gondolatra, hogy egyesületet alapítson?

— Előkelő varrónő voltam. Jártak hozzám szegény varrónék. Láttam, hogy szükség van olyan egyesületre, s hová ezek a szegény leányok a megtagadott pénzükkel elhelyezték s ahol a kamaton kívül kifizetésüket is kapnak.

Mindent hittem volna, tekintetes törvényszék, — fejezte be hosszú beszédét a vádlott — csak azt nem, hogy képes leszek 1900 tagot összegyűjteni, hatvanöt leányt kifizetésre s 9000 forintot megtagadni. Bár csak minden egyesületet így virágoztok, mint a mienk virágozott.

— Szépen virágozott, felelte az elnök, azért került ön ide.

A Nők Otthonáról azt a fölvilágosítást adta, hogy az amolyan gyülekezési helye akart lenni a tagoknak. Olyan kaszinó-féle, ahol a házasulandó leányok találkoznak.

Ezután a férjére került volna a sor, de kiderült, hogy a vizsgálatnak, bár három esztendőig tartott, még sok hiánya van s ezért el kellett halasztani a tárgyalást.

§§ A kispesti botrányhős. A kispesti határ-csárda demagógja, Seper Kajetan ma megint a törvényszék előtt állt. Ezuttal száz korona pénzbüntetésre ítélték el, mert egy becsületes vasuti tisztviselőt, Varga János föllelőrt minden alap nélkül megrágalmazott. A botrányhős, hogy újra beszéltet-hessen magáról, föllebegett.

§§ Óvadék. Özevgy Petróczy Ferencné Erzsébet-körűi dohánytörséjébe kétszáz forint óvadék mellett fogadta fel Samuel Rózát, aki a kauciót Petróczy Józsefnek kezébe is fizette. Néhány hónap múlva idegen kézre került a törsé s Samuel Róza hiába kérte vissza az óvadékot, mert Petróczyék avval vádolták, hogy a leány sikkasztott s ezért tartották vissza a kétszáz forintját. Fel is jelentették, de a törvényszék megszüntette a leány ellen az eljárást. Erre aztán már Samuel Róza jelentette föl Petróczyt sikkasztás miatt. A törvényszék vád alá is helyezte Petróczyt s ügyében ma volt a tárgyalás. Itélet-hozatalra azonban nem került a sor, mert Petróczy avval védekezett, hogy Samuel Róza a szerződés világos kikötése dacára sem számolt el vele. Ezért aztán az ügyész indítványára a törvényszék utasította Petróczyt, hogy harminc nap leforgása alatt indítsa meg a polgári bíróság előtt Samuel Róza ellen az elszámláló pört. A pörnek előültéig felfüggesztette a büntető eljárást.

§§ A kikötés. Salzburgi tudósítónk táviratozza, hogy az odaváló esküdszék szombaton tárgyalta azt a nevezetes kikötési affért, melynek egy Ondrasek Frigyes nevű kapitány a halottja. Ondrasek ugyanis becsületesértés miatt pört indított a Salzburger Tageblatt szerkesztője, Freisinger József ellen, aki a kapitányt azzal vádolta, hogy brutálisan bánt Schweighofer salzburgi születésű gyalogos katonával. A tárgyalás már régebbi időre volt: kiüzve, de el kellett halasztani, mert a kapitány a tárgyalás előtt öngyilk-

ossá lett. Az inkriminált cikkben meg van írva, hogy Schweighoffert a kapitány kikötötte. Három-negyed óráig volt a füvben a kellemetlen helyzetben, míg végre elájult, amire gyorsan orvos-ért küldtek, aki kijelentette, hogy ha még néhány percig úgy hagyják volna, meghalt volna. Az ezred-parancsnokság rendeletéből Ondrasek ezért a cikkért bepörölte a lapot. A szombati tárgyalás hangulatát nagyon jellemzi jobban, mint hogy a védő beszédét a magisztrum közönség olyan tüntető éljenzéssel fogadta, hogy az elnök kénytelen volt kiüritetni a termet. Este nyolc órakor hirdették ki az esküdszék ítéletét, mely szerint az esküdtek egyhangúlag felmentették a vádlott szerkesztőt.

§§ A kőbányai tolvajbánya. A törvényszék két napig tárgyalás után ma hozta meg az ítéletet a kőbányai tolvajbánya büntünyében. Hanik Kálmán a tolvajvezért két évi és kilenc hónapi börtönrre, Hartl Rozsót egy évi és nyolc hónapi, Molnár Elemért egy évi és négy hónapi börtönrre, Nagy Györgyöt egy évi és öt hónapi börtönrre ítélte. A három első vádlott felebbezett, a negyedik azonban megnyugodott az ítéletben.

VIDÉK.

— (Eorsodmegye) közigazgatási bizottsága most tartotta ülését, melyen Tarnay alispán javaslata elhatározta, hogy a tervezett telefonösszeköttetéseknek most csak egy részét viszik keresztül, vagyis a szent-péterit és az edelényit. Másik fontos előterjesztése volt az alispánnak az, hogy Miskolcon a most megnyíló új kőházzal kapcsolatban egy ideiglenes bábaképző tanfolyam állíttassék fel, mely később államosíttatnék, ha az állam fizetné a szakorót. A bizottság ezt a javaslatot is elfogadta.

TÁVIRATOK.

Vilmos császár a német birodalmi bankról.

Berlin, április 18. A Norddeutsche Allgemeine Zeitung jelenti: A birodalmi kancellárnak a birodalmi bank mult évi működéséről szóló jelentése alkalmából a kancellár a következő levelet kapta: Fenség!

Van szerencsém ö felsége megbízásából a március 19-iki jelentésre alázattal értesíteni, hogy a császár és király ö felsége élénk érdeklődéssel vette tudomásul a birodalmi bank igazgatósági jelentését az 1899. évről. Ö felsége megelégedéssel látta abból a jelentésből, hogy a birodalmi bank a mult évben a pénzforgalom rendkívül fokozódott követeléseinek részben súlyos viszonyok között teljesen meg tudott felelni és a mellett kedvező pénzügyi eredményt tudott elérni s kereti fenségemet, hogy a birodalmi bank vezetőjével és alkalmazottaival körültekintésükért és köteleességüdjükért ö felsége elismerését küldje.

Ludowus.

Földcsuszamlás.

Aussig, április 18. Nesterschytzban tegnapielőtt este egy gyümölcsfákkal borított hegyoldal lecsuszott, aminek következtében a hegyre vezető ut miniegy kilenc méternyi szélességben beszakadt és egy gyümölcszárító ház bedőlt.

Dauba, április 18. Bösing faluban a Bösingbeig lejtőjén a napokban földcsuszamlás történt. A lecsuszott földtömeg körülbelül nyolc méternyire elállja az utat. Veszedelem nincs, mert a közelben nincsenek lakóházak. Magában a faluban is történtek kisebb földcsuszamlások.

Amerika és Törökország.

London, április 18. A Globenak jelentik New Yorkból, hogy Hay államtitkár közölte Mac Kinley elnökkel, hogy a török kormány makacsul nem veszi figyelembe az a felszólítást, hogy az örmény zavar-gások alkalmával elpusztított amerikai missziókért kárpótlást fizessen. Az államtitkár azt javasolta, hogy szaktitsák meg a diplomáciai összeköttetést és újabb rendszabályokkal kényszerítsék a török kormányt a fizetésre. A pénteken tartandó minisztertanácsban meg fogják vitálni ezt az ügyet és határozni fognak benne. Washingtoni jelentés szerint állítólag flottademonstrációt terveznek a török vizeken.

Mozgósítás Norvégiában.

Krisztiania, április 18. Ma rendeletet adtak ki a hadsereg egy részének és most először a néplekkelés egy részének a próbamozgósítására.

Közigazgatási táviratok.

Bécs, április 18. A szarvasmarha-kivétel előmozdítása és nagy-vágóhidak létesítése tárgyában a földmívelésügyi miniszteriumban e hó folyamán tartott szaktanácskozmányon a jelen voltak többsége úgy nyilatkozott, hogy külön kivételi vágómarha-piac létesítésére nincs szükség. Csak a szarvasmarha-ke-

reszködők kívánták, hogy külön kereskedelmi és kivite marhapiac létesíttessék Bécs közelében. A szakértők közül sokan hangsúlyozták, hogy a legnagyobb hiba nem a piaci forgalomban vagy a bécsi piac viszonyában van, hanem inkább az osztrák vasutak forgalmi és díjazásai viszonyában és az importáló országok kormányainak egészségügyi egyezményeiben. Az anketén szóba került az állattenyésztés hathatósabb előmozdítása is. Haszon- és tenyészállatok számára való központi kereskedelmi piac létesítését nem ajánlották a szakértők. A nagy-vágóhidak létesítésére vonatkozólag egyes szakértők azt ajánlották, hogy az egyes tartományokban állítsanak vágóhidakat. A mezőgazdák által létesített szövetkezeti vágóhidak eszméjét csaknem egyhangúlag elvetették, de különben a legtöbb szakértő pártolta azt az eszmét, hogy szövetkezeti alapon létesítsenek nagy vágóhidakat.

London, április 18. (Gabanapiac.) Az irányzat általában bágyadt. Tengeri 6 p-vel, zab és arpa 3-3 p-vel olcsóbb. Városi liszt 23-28 sh., repceolaj 27 sh. 6 p. (eladók.) Behozatal: arpa 11,000, zab 50,000 qu. Az idő szép és meleg.

New York, április 18. (Terményfőssé.) (Zárlat) Gyapot: New Yorkban helyben 9 3/8 (9 1/8.) Májusra 9.45. (9.47.) júliusra 9.43. (9.41.) New-Orleansban helyben —. (9 1/4). — Petroleum Stand white New Yorkban 9.25. (9.25.) Stand white Philadelphában 9.20. (9.20.) Refined in Cases 10.45. (10.45). Credit Balances at Oil City 1.52. (1.52). — Zsír: Western steam 7.67. (7.70). Rohe és Brothers 8.—. (8.—). — Tengeri irányzata igen szilárd. Áprilisra —. (—.) Májusra 44 1/4. (44 1/2.) Júliusra 44 1/2. (45 1/4). — Buza irányzata szilárd. Piros ősz helyben 80.—. (80 1/4). Szeptemberre 73 1/4. (74.—). Áprilisra —. (—.) Májusra 73 1/2. (73 1/2.) Júliusra 73 1/2. (73 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 3 3/4 (3 3/4). — Kávé: fair Rio 7. sz. 8 1/4. (8.—). Májusra 6.95. (7.05.) Júliusra 7.—. (7.10). — Liszt: Spring Wheat clears 2.75. (2.75). — Cukor: 4.—. (4.—). — Őn: 31.12. (31.30). — Riz: 17.25. (17.25). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, április 18. (Terményfőssé.) (Zárlat) Buza irányzata szilárd. Júliusra —. (66.—). Májusra 66.—. (66 1/2). — Tengeri irányzata szilárd. Májusra 39 1/2. (38 1/2). — Zsír: Áprilisra 7.25. (7.30). Májusra 7.25 (7.30). — Szalonna short clear 7.40. (7.50). — Sertéshús: Februárra —. (—.) Áprilisra 12.92 (13.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Napirend.

Naptár. Csütörtök, április 19. — Római katolikus: Timon vt. — Protestáns: Timon. — Görög-orosz: (április 6.) Eutik. — Zsidó: Niszán 20. — A nap két 4 óra 49 percek. — Nyugszik este 6 óra 38 percek. — A hold két este 11 óra 20 percek. — Nyugszik reggel 7 óra 17 percek. A közlekedésiügyi miniszter fogad 4 óra 40 percek. Az igazságügyi miniszter fogad délután 4 órakor. A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor. Nemzeti múzeum: Természettajpi tára, nyitva délelőtt 9 óratól délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíj mellett meglekinthetők.

Tavaszi tártat a városligeti Műcsarnokban, nyitva délelőtt 9 óratól délután 6 óráig. Bolpédjű 1 korona.

Az iparművészeti múzeum és iparművészeti társulat állandó bazárja nyitva délelőtt 9-16 1 óráig.

Teknológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9-12-ig és délután 3-5-ig.

Közlekedési múzeum zárva.

Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.) nyitva d. e. 9-1 óráig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9-1-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10-1 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9-12-ig, és délután 3-8-ig.

Múzeumi könyvtár nyitva d. e. 9-1-ig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 10-12 óráig és este fél 7 óratól fél 9 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-8-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság: VII. kerület Kerepesi-ut 20. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-12 délután 3 óráig. Szaktanács-osztály és Kereskedelmi szakkönyvtár: VII. kerület, Kerepesi-ut 22. szám alatt. Hivatalos órák délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A hazai termékek állandó kiállítása. A Keleti mintatár és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a hazai-rajzi kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 2 óratól 4 óráig. A külügyi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.

Somossy Mulató. Nagymező-úta. Ma egész új szenzációk műsor.

Folies Caprice. VI. Révay-úta 18. Naponta fényes műsor.

Stefánia-szálloda, Murányi-úta 53. Budapest leg-olcsóbb szállodája.

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitása kárpótlóterem.

Petanovits Metropoli szállodája. Naponta hangverseny (lásd hirdetés.) Újonnan berendezett fényes étterem.

Futzer-pince Deák-tér naponta a pince éttermekben Dobronyi Géza 1-56 rangú zenekarának hangversenye.

KÜLÖNFELEK.

Zola és a „Fécondité“.

A Temps egy munkatársának Zola elbeszélte, hogyan írta meg legújabb regényét, a Fécondité-t. Már rég föltette magában, mondotta Zola, hogy egy négy kötetes regényt ír, amelyben egész élete művének filozófiáját, ugyszólván testamentumát lerakja. Munkájának első része igazi, nehéz vajadások között született. A második résznek, amelyet már elkezdett, Munka lesz a címe, a harmadik részé Igazság, a negyediké Igazságosság.

— Ha a termékenység teremt a családot — folytatta Zola — akkor a munka a család fenntartására és az állam boldogulására szükséges. Mindig lelkesen hirdetem a munkának dicsőségét, mint az élet és a tisztesség kiapadhatatlan forrásának dicsőségét. A timság, és a halál... Következ munkáimnak a címe és a Dreyfus ügyben való szereplésem azt a hitet keltheti, hogy erről a drámáról lesz szó benne. Pedig ez nem áll. A Fécondité sok fáradságomba és időmbe került. Mielőtt írásba fognék, előbb mindig összegyűjtöm az anyagomat. Ha tanulmányaimat befejeztem, a cseleléseimet beszeresem, megcsinálom az első tervezetet. Ez munkáimnak a legnehezebb része és a szereplő személyek száma nagy, akkor ez bizony erős fejtörést okoz nekem. A Fécondité-nél csaknem száz genealogiát kellett felállítanom, minden egyes szereplőnek nevet kellett adnom, mindegyiket egyéni vonásokkal felszerelnem, hogy össze tevést-hetők ne legyenek. Előtanulmányaim különben rendszerben, összes jegyzeteim együtt voltak, amikor a második, a versailles-i pör arra kényszerített, hogy Páris sietve oda hagyjam. A calaisi vonatra szállottam csak igen kedvél podgyászszal, amely mindössze egy flanel-kabátból, hálóból és egy darab papirosból állott, amelyre Clémenceau néhány angol szót írt. A vonaton ismételtetem ezeket a szavakat, hogy megtanuljam őket, s Londonban meg tudjak mozdulni. Londonban nem maradtam sokáig; ott a magányt kerestem. Írtam a feleségemnek, hogy küldje el a jegyzeteket, amelyek a könyvemre vonatkoznak, s amelyek médáni dolgozószobáimnak egyik zugában heverték. Egy kis kerülővel végre megkaptam ezeket az irásokat. Augusztus 4-ikén írtam le az első sorokat és október 15-ikén hét fejezettel voltam készén. Aztán jöttek napok, amikor roppant nehéz volt a munka folytatása. Hiábavaló erőfeszítéseket folytattam, hogy a fonalat újra megtaláljam. Végre legyőztem elkévdetlenedésemet és jótékony egynensy állott be lelkemben száműzetésem hátralevő részében. Május 27-ikén írtam le azt a szót, hogy Vége a harmincadik fejezet után. És egy héttel később visszatértem a kész kéziratral a hómon alatti Franciaországba.

+ Babonás uralkodók. Az európai uralkodók legnagyobb része többé-kevésbé babonás. A babona legtöbbször abban nyilvánul, hogy különösen ragaszkodnak valami kis tárgyhoz, amelynek elvesztését valóságos szerencsétlenségnek tartják. Ilyen kis tárgya, — fetise, vagy talizmánja — van a következő uralkodóknak: Umberto olasz királynak, aki mindig zsebében hord egy farkasfogot. A német császárnak egy gombja van Berthier marsal diszruhájáról, Vilma hollandiai királynő kegyelettel őriz egy pascirta-tollat, az orosz cár egy lyukas pénzdarabot, Viktoria királynő egy kötélrabadot, abból a kötélből, amelylyel Baristont felakasztották uralkodásának első évében. A török szultánnak talizmánja egy fadarab, Krisztus keresztjéből. A mi királyunk az egyetlen európai uralkodó, aki nem hisz a fetisekben és nem babonás.

+ A divat az ékszerviselésben. Londonban most a legdivatosabb az olyan ékszer, amelyben szép, nagy gyöngyök vannak. Minden drágakő között a szelid homályos ragyogású gyöngy a legkeresettebb, amely ennél fogva napról-napra ritkább és drágább lett. Manapság minden modern ékszernek gyöngygyzel kell kiraknia lennie. Arany karperceket, brost, csatát, gyűrűt, fülbevalót, sőt kalaptűt is csak úgy vesznek, ha szép gyöngygyzel van diszítva. Az elegáns esti öltözethez hozzá tartozik a gyöngy-sorból készült nyaklánc és fejdísz. Minden alkalommal gyöngygyekkel diszítva kell megjelenni, így akarja a divat. A gyöngy mellett a smaragd is nagyon divatos. Ezt a pompás zöld drágakövet többre becsülik a gyémántnál is. A háborus kedv Angliában nagyon divatosakká tette az olyan ékszereket is, amelyekben a nemzeti színeket jelző rubinok, gyöngyök és türkizek vannak.

+ Az Évák. A mulkor jelent meg ebben a rovatban egy hirdetés, amelyet Montana észak-amerikai államban egy gazdag nőten farmer tett közzé a lapokban s amelyben az ő tervei szerint berendezendő földi paradicsomába Évát keres. Most már arról érkezik hír, hogy erre a hirre tömegesen érkeztek az ajánlatok. Az egyik így szól:

Mr. Adamnak a földi paradicsomban

Helena.
(Montana).

Kedves Mr. Adam, úgy látom, hogy ön összekötésbe akar lépni egy nővel, akinek Éva a neve. Ennek a feltételnek van szerencsém megfelelni és annak is, hogy fiatalabb vagyok önnel. Remélem, hogy ön Évajául fog választani engem és hogy valóban paradicsomi életet fog folytatni velem.

Miss Éva Johnson Virginiából azt kérdezi, vajon sőtébörű Évák is pályázhatnak-e, mivelhogy ő szerencsén. Egy másik Éva Connecticutból azt tudatja, hogy már negyvenhárom tavaszt ért meg

és kilencvennyolc font súlyú, azonkívül nagyon fázós természetű, a hidegebb időkben tehát nem igen viselhetné el a szabad levegőt. Ellenben egy new-jerseyi Éva azt tudatja, hogy készszázhetvennégy font nyomek és ezért nem ígérheti meg, hogy a nagy melegekben is együtt bolyongjon kéz a kézben, a paradicsomban Ádammal. Erre az időszakra valami járműre van szüksége. Egy pennsylvaniai kis özevgy azt a feltételt köti ki, hogy a paradicsomi kosztimót az izlése szerint egészíthesse ki és csak egy kérést tesz.

— De mi lesz télen, amikor a fák elvesztik levdéizüket?

Az ajánlatoknak ezzel a tömegével szemben Mr. Adam Desherbes elhatározta, hogy a véletlenre bizza magát, sorsot fog húzni.

+ Elfűstölt milliók. A magyar királyi dohányjövédéki központi igazgatóság kimutatást közöl a magyar szent korona országában 1899-ben elfogyasztott dohányról. E szerint 1899-ben 793,110 forint áru dohánynyal többet fogyasztottak, mint az előző évben. A dohányzás szenvedélye pár év óta erősen hódít Magyarországon és a múlt évi fogyasztást összehasonlítva a két év előttivel, több mint három millió korona az emelkedés. Ez főleg annak tulajdonítható, hogy a középosztály hölgyei között is mindinkább terjed a dohányzás, míg hosszú ideig csak a nagy-urak hölgyek áldoztak a dohányzás szenvedélyének. Az egyes dohánynemeket a következő mértékben fogyasztották:

Burnt elfogyott 50,753 kilogramm. Pipadohány elfogyott 563,549 kilogramm, osomagokban elfogyott pipadohány 554,575,264 darab. Saját készítményű szivar elfogyott 439,142,170 darab. Legnagyobb az esés a Panatalsnál, 100 százalékkal, a Brazil-Virginiánál 45,7 százalékkal, a rövid virginiánál 32,1 százalékkal. A legnagyobb emelkedés mutatkozik a Trabucónál 11,5 százalékkal. Papirovák elfogyott 944,807,110 darab, az emelkedés 9,3 százalékkal. Legjobban emelkedett a Drama fogyasztása 29,8 százalékkal, a Hunnié 23,9, a Hölgyé 18,9 és a Sport fogyasztása 10,4 százalékkal. Havannaszivar elfogyott 394,700 darab; Pénzjövédélem: Burntókából 55,123 forint 72 krajcár, a pipadohányokból 21,049,216 forint 90 krajcár, beiföldi szivarokból 16,233,378 forint 37 krajcár, papirovákából 6,893,059 forint 53 krajcár, havannaszivarokból 63,859 forint 50 krajcár. Összesen 46,134,636 forint 02 krajcár.

Különleges gyártmányu burnt elfogyott 99 kilogramm. Pipadohány elfogyott 230,957 kilogramm. Csomagokban elfogyott pipadohány 922,117 darab. Szivar elfogyott 1,027,548 darab. Szivarka 36,564,650 darab. Havannaszivar külföldi gyárakból elfogyott 890,527 darab. Manila és mexikói szivar elfogyott 1,329,778 darab. Török szivarka 2,229,650 darab. Egyiptomi szivarka elfogyott 7,418,450 darab. Pénzjövédélem a különlegességekből 4,539,188 forint 66 krajcár. Az elfogyasztott dohány összes értéke 50,673,824 forint 68 krajcár.

REGÉNY.

UJ FÖLD

Írta: KNUT HAMSUN

(62)

Alapos oka volt kételkedni abban, hogy Ágota kisasszony sétálni megy ilyen időben. Így szólott tehát:

— Nagy szél van Lynum kisasszony s éppen ezért szeretném, ha velem jönne a magaslakokra. Talán még sohasem látott ön ilyent, a por úgy száll a város fölé, mint a füst.

Ole gyorsan ismételte, amit Irgens mondott, hogy kétségkívül nagyon érdekes látvány ez, biz' ezt meg kell egyszer nézni... Más körülmények között ugyan nem tartotta volna Ole olyan feltétlen szükségesnek, mert hisz ez a szél nagyon egészségtelen, de Irgens fel akart menni, mintha a szél lett volna az ő legkedvesebb eleme; hogy arról a kis léghuzamról nem is érdemes beszélni. Mi az? Egy kicsit megreszkettek tőle az ablakok. Azután meg nem akarta, hogy Ágota gyanakodjék s azt higgye, hogy féltékeny... Jó! Menjének.

Es Ágota elment.

— Egy egész örökkévalóság mult el azóta, hogy láttam — mondta Irgens.

— Most mindig otthon vagyok, szorgalmas vagyok. Nemsokára hazautazom.

— Haza? kérdezte Irgens hevesen s hirtelen megállt.

— Igen, igen... De nemsokára ismét visszajövök.

Tovább mentek. Irgens gondolkodott.

— Hallja — mondta — ma nagyon nagy szél van, az ember nem is hallja a saját szavát; menjünk fel inkább a várparkba. Tudok egy helyet...

— Ahogy tetszik — mondta Ágota. Találtak egy helyet, ahol nem fujt a szél és ahol alig járt ember.

Irgens így szól: — Őszintén szólva, eszem ágában sem volt, hogy ma felesaljam ide önt. Csak attól félttem, hogy nem jön velem s azért mondtam itt lent azt. Ujra akartam önt látni.

Szünet.

— Ugy? — Oh igen, én már nem csodálkozom többé ön felett, — felelt Ágota.

— Jól van, kisasszony. Oh, édes Istenem, hisz már tíz nap óta nem beszéltem kegyeddél. — Az nemesak az én hibám... De ne beszéljünk többé erről, — tette hozzá hirtelen.

— De mondja meg inkább, miért viselkedik ön így velem szemben? Ezt igazán nem teszi helyesen. Már mondtam önnek, hogy ez nagy igazságtalanság. Azt szeretném, ha jó barátok maradnánk, de...

— De nem, ugy-e? Értem már. De látja, ez nem elég vizsgálatos az olyan embernek, aki úgy szenved, mint én. Ezt ön persze nem tudja, nem is tudhatja. Egyre hajítja az embert, kergeti, hogy a tiltott gyümölcsből egyék, ez az a vágy, hogy szembeszálljon az ember a végtelével. Ha most kockára kellene tennem önert mindent, egy pillanattal együtt maradnék itt kegyeddél, mint hogy évekig éljek még másutt.

— Igen, igen, sajnos, már elkésett velc. Mi haszna beszélünk róla? Ön mindkettőnkre nézve súlyosabb teszi a helyzetet.

Lassan és határozottan mondta Irgens:

— Nem, még semmi sem késő.

Ágota rá nézett és felállt. Irgens is felemelkedett; tovább mentek, gondolata elmélyedve; azt sem tudták, mit csinálnak, tovább bandukoltak a park útjain, rá sem néztek a szembejövőkre s nem köszöntek. Körbe mentek s újra visszatértek előbbi helyükre. Leültek.

— Körbe járunk — mondta Irgens. Én is körbe járok, maga körül.

— Hallja csak — mondta Ágota, miközben könnyek toltultak szemébe — most utóliára va-

gyunk együtt Irgens. Ugy-e? Tegye meg ezt nekem. Elutazom.

Eppen most, mikor Irgens a legszenvedélyesebb szerelmi nyilatkozatra készült, éppen most ment el valaki előttük. Egy hölgy volt, aki az egyik kezében egy kis vesszőt vitt, amelylyel minden lépésnél a ruháját ütögette. Lassan ment, fiatal volt még, Irgens ismerte, felállt a padról s köszönt. Mélyen levette a kalapját.

A hölgy elpirult s tovább ment.

Ágota kérdezte:

— Ki az?

— A háziasszonyom leánya, — mondta... Ön azt mondja, hogy megtegyem önnek. Igen, kedvesem...

Ágota többet akart tudni arról a hölgyről. Hogy egy házban laknak? Hogy mi a foglalkozása ennek a hölgynek? Mitéle asszonya a háziasszonya?

Irgens mindenre felelt. Ágota úgy hallgatta, mint egy kíváncsi gyermek. Ez az idegen asszony, aki a Thranes-ut ódódi számú házában lakott, nagyon érdekelte. Csodálkozott azon, hogy ez a hölgy úgy elpirult s hogy Irgens olyan alázatosan köszönt. Ágota nem tudta, hogy Irgenssel a mély és alázatos köszönéssel fizette meg a labkért.

— Csinos nő volt — mondta Ágota — csak egy kissé szeplős. Mikor elpirult, akkor volt csak igazán csinos, ugy-e?

Irgens azt mondta, hogy igen. Hogy elég kedves, de egyetlen egy gödröske sines az arcán. Csak egy leány van a világban, akinek finom gödröskek vannak az arcán.

Ágota hirtelen Irgensre pillantott; hangja hatásos volt, szavai hatottak, Ágota felig lesütötte a szemét. A következő pillanatban úgy érezte, hogy odaborult Irgensre s hogy az megszokolja; egyikük sem szólott, már nem voltak nyugtalanok! Ágota pihent a gyönyörben.

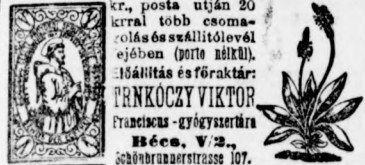
(Folytatás következik.)

Köhögés és tüdő-

hajók a felülmulhatatlan

bécsi eredetű ifjú-kivonat négy mésvassal,

használat mellett meggyógyulnak. Sok év óta a legnagyobb sikerrel alkalmaztatik mindennemű **tüdőbajoknál, mellhurut, köhögés, rekedtség, elnyálkásodással** stb. Ezen kitűnő szer minden **köhögést** csillapít, feloldja **anyálkát**, elmulasztja a **rekedtséget**, meggyógyítja a **tüdődagadatok**at, csillapítja az **éjszakai izzadást**, enyhíti a **fájdalmat** a **mellben** és a **tüdőben**, minél fogva **elafatolag** is hat. E könnyen emészthető vasvegyület tartalmánál fogva erősitőleg hat a **lestre**, egyben a **vas** a **vért javítja** és **gyarapítja**, miáltal a **betegnek** **sápadt kinézése** is csakhamar **elmúlik** és az **arczsin** ismét a **rendes lesz**. Egy **tüdőbajos** vagy **vérszegény** se mulasztja el tehát ezen **kitűnő gyógyszer** használatát, mely **régi idők** alatt **viszsaadja** az **őnjuttott egészségét**. E szer **valódiságának bizonyosságául** a mellékelt két **úrv. védjeggyel** van ellátva. Ne hagyjuk magunkat **tévedni** a **széles** és **értelemtelen** utánzatok **vásárolni**, melyek a **fennebbi** nedvnek **csak** **nemely anyagát** tartalmaznak és **mellett** **gyakran** **dehébák**. Egy **eredeti üveg ára** 1 **frt** 10 **kr.**, **posta** **utján** 20 **kr.** **több csomagolás** és **szállítólévével** **éjében** **(postó nélkül)**. **Előállítás és forgalmazás:** **FRNKOCZY VIKTOR** **Franciscus-gyógyszerháza** **Bécs, V. 2.,** **Schönbrunnerstrasse 107.**

BUDAPESTI RAKTÁRAK:
Török József-gyógyszertára, Király-utca 12.,
továbbá Raditz Róbert, gyógyszerésznél, VIII., József-körút 64. és a Nádor-gyógyszertárban. Váci-körút.

Hallatlan árlaszállítás.

Betyárok.
Történetek az alföldi rablóvilágból gr. Ráday korában.
Előbb 2 K. most 80 fillér.

Bródy:
Fehér könyv. Új regény és egyéb dolgozatok. 1-80 kötet.
Előbb 2 K. most 1 K.

Darwin:
Az emberek származása és az ivari kiválás.
Előbb 3 K. most 1 K.

A szabadság vértanúi.
Regényes korrajz.
Előbb 2 K. most 1 K.

Egy szegény ifjú története.
Feuilleton Octave-től. Regény.
Előbb 2 K. most 60 fill.

A világ vége.
Flammarion Camill-tól 43 képpel.
Előbb 2 K. most K. 1.10

Mámoritó történetek.
(Maupassant).
Előbb 1.60 most 60 fill.

A bánya.
(Ohnet).
Előbb 3 K. most 1 kor.

Jó madarak.
(Ujdonság) Ujabb történelmi képek a karcok atok.
Előbb 2 K. most 60 fill.

A háromszoknyás leány.
(Kock Pál).
Előbb 2 K. most 50 fill.

Megrendelhető a „Budapesti Napló” kiadóhivatalában, utánvétellel vagy a pénz beküldése ellenében. 2 koronán alóli rendelések csak az összeg előzetes beküldése ellenében eszközölhetnek.

GUMMI!

A legfinomabb francia és angol gummi-különlegességek, valódi jótállás mellett. Róvid eredeti dobozban, tucatja 3, 4, 6 és 8 frt. Róvid egyenként csomagolva, tucatja 3, 4, 6, és 8 frt. Capote americ. (róvid) fehér színű, tucatja 3 és 4 frt. napaszonni 3 és 6 frt. Viktoria, tucatja 4, 6 és 8 frt. Halhólyag (hosszú) tucatja 3, 4, 6 és 8 frt. Halhólyag (róvid) tucatja 4 és 6 frt. Poly Porus Haase, orba 2 frt. Poly Porus Mensinger, orba 2.50 frt. Parianóv spongya, tucatja 4, 6 és 8 frt. Némkelegjűbb Dianóv, Toulou-jók, 3-8 frt.

Csakis **Pollitzer Mór és Fianál,**
Bpest, Deák Ferenc-utca 10.
kaphatók.

25 kitüntetés, diszkolevél, arany és ezüst érem.

Finom Finom
likörök gyára puncosok gyára

LICHTWITZ E. és TSA

cs. és kir. udvari szállítók

Troppau (Osztrák-Szlovénia), főiskolap Bordeauxban,
ajánlják az ő kedvelt

likör-specialitásaikat:

allas, barátlíkor, eckan 00, chartreuse, cacao à la vanille, curacao, anisette, sherry brandy, vanilla, abricotine, ebereschen, stb.

Finom francia konyakok, legjobb fajta jamaikarum, whisky behozatala.

Kapható az összes jobb fajta fűszeres és csomagoló üzletekben.

Évenként 4 huzásban

— Játékszám az 1897. évig az —

OLASZ

vörös kereszt sorsjegyek.
Főnyeremény 85000
lirától 15.000 liráig

Kapható 24 havi részletfizetéssel.

havi befizetés darabonként 1 korona 35 fillér.

Már az első részlet (és 35 fillér portó) befizetése ellenében kiadom a sorsjegyek sorozatát és számtal tartalmazó részletet, azonnali játékjoggal.

Legközelebbi huzás május hó 1-én

Legkisebb nyeremény, melyet minden sorsjegyznek legalább nyerni kell,

35 lirától 45 liráig.

Fleissig Sándor
bank- és váltóháza
BUDAPEST,
VII. ker., Erzsébet-körút 2. szám.
hol a m. k. sz. osztályorszájáték
200.000 kor. főnyeremény nyertett.

Nékiülözhetlen minden sérvbajosnak.

TIESEL-féle

cs. kir. kizárólag szabad.

sérvkötők

orvosiag kipróbálva, fölülmulhatatlanok, nappal és éjjel viselhetők.

Egy oldali 3 frt 50 kr., mindkét oldali 5 frt. Elismerték dr. Weiss úrnál, a bécsi általános kórház volt. I. oszt. kórházorvosától Bécsben.

TIESEL KÁROLY, szabádalom tulajdonos és gyártó.
BECS, VII., Schottenfeldgasse Nr. 23.
Részletes leírás és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Posztómaradékok.

Rengeteg posztószétküldési világáruházamban elkerülhetetlen, hogy minden idény után hátra ne maradjanak oly áruk, melyek többé már nem minálzhatók. Hogy ezen árukat ne legyenek kénytelen házalóknak — kik magas árakkal nemcsak megkárosították magánvevőiket, hanem a szabóipart is hátrányosan befolyásolták — eladni, alkalmat nyujtok a venni szándékosoknak, hogy jó, finom árut hallatlan olcsón dírekt vásárolhassanak.

Készletben vannak maradékok öltönyök, felöltők, havelock, kabátok, nadrágok stb.-hez minden mértékben. Mináik ezekből nem küldhetők. Vidéki megrendeléseknél elegendő a mérték, szín és ár megadása.

Hoz nem felelő árut becserelek vagy a pénzt visszadom. Tisztelettel

Stikarovszky János

Budapest, V. Erzsébetkörút 16.

Hotter diätetikus állatgyógyászati praeparatumai, az ujkor legkiválóbbjál.

Hotter sertésóra

I. és II. szám.

Legjobb diätetikus szer az étkezd, tehát a sertések használatának előmozdításához, orbáncnál különösen bevált. A II. szám használatánál használandó.

Agrii-táppor

lovaknak és szarvasmarháknak.
I csomag 80 kr.

Kitűnő pótlék az abrakhoz, hogy az állat egészséges és erős maradjon, vese-, máj-, hólyag- és idegbajoknál használandó.

Hotter-trainingfluidja, mosóvíz lovaknak és szarvasmarháknak I üveg I frt 20 Kr. Az inakát és izmokat a legnagyobb korig is friss és ósban tartja, az állat, bedörzsölése után, a legérősebb munkát is teremtőleg bírja. Megelőzőkénél szárazo bajoknál mint bursagyulladás, rheumatizmus és morvességnek is megelőző eredménytel használhatók.

Hotter absorbinója, kozm. mosóvíz lovaknak. 1/2 üveg 6 frt. 1/2 üveg 3 frt 50 kr. Előzetes mindenféle kivétel és záros lerakodást, anélkül, hogy a szert elpusztítaná. Erősit megmármadott és gyenge inakokat, eltávolít és elpusztít az izmokról minden butykot és meggátol minden gyuladást; különösen bevált openi, csülökda-ganatanál, gumonál, vasig terjedkél. előzetes kivétel: butykokat az inakról, vasig bokát, daganatot, a hol azok fellépnék. El-mulika a sért romboló, és gyógyít mindenféle sérvést.

Főraktár: Apotheke „zum heil. Josef”, Bécs, XII/2, Schönbrunnerstrasse 182 P. Főraktár Magyarország
részére: Török József gyógyszerháza Budapest, Király-utca 12. sz.
Raktár a legközebbi gyógyszerházaiban és droguériáiban — Tessenék a védjegyre vigyázni.

Olaszország Remekai.

Olaszország és az olaszok műkincseinek mintegy 2000 fényképből álló gyűjteménye. Remek diszalbum hosszukás negyedréz formában. A teljes mű 30 füzetből áll, ára füzetenként 1 K. 20 fill.

Megjelenik havonként kétszer.

Igazgató: LAURENCIC GYULA. A magyar kiadás szerkesztője: Boross Vilmos.

A kiadásunkban legközelebb megjelenő, páratlanul szép és gyönyörű diszalbum, mely minden részében kizárólag a legkiválóbb intézetekben készült, művészi elrendezés és fényes kiállítás, valamint nagy, pompás és tiszta fényképfelvételei által elsöngre alkotásának méltó majd az egész művelt világn. — A műve fölött képek, melyek teljes és tiszta egész képek Olaszország természeti szépségeinek és műkincseinek, az olasz vidék beutató ismerete s az ottani építész, festészeti és szobrászati páratlan műveinek alapos tanulmányozása alapján választattak össze és rendezettek el.

A füzetek két hosszukás nyolcadrésű oldalán a szerkesztő jeles tollal, a kiadás ismerője Olaszország tájainak, népének és műkincseinek, lobillincselő szöveg szorgalmatremelő elismerő gyanánt. — E mű össze nem hasonlítható az eddig Olaszországról megjelent selejtes vástri munkákkal és ezek elmosódott és tisztátalan nyomott elhibével; e diszalbummal

monumentális remekművet alkotunk

az olasz klasszikus földről, olyan nagyszabású művet, melynek értéke minden időben maradandó lesz s a melynek jelentőségét az Olaszországot szeretők és ismerők legszélesebb köreiben éppen úgy, mint a művészetet kedvelők, művészek és tudósok között a legmelegebben fogadják és elismerik.

A képek hibátlan tisztasága és azoknak a legapróbb részletig tökéletes élessége folytán e remekmű egyuttal nékiülözhetetlen munka a művészetek különböző ágainak tanulmányozásánál.

A füzetek 1 korona 20 fillérinyi ára e terjedelmes és nagybecsű művészi teljesítmény mellett páratlanul olcsó.

Előfizetések elfogadtnak a

„Budapesti Napló” kiadóhivatalában (Budapest, VIII., József-körút 18.)

Előfizetési ár:

6 füzetre	7 korona	20 fillér.	18 füzetre	21 korona	60 fillér.
12 „	14 „	40 „	30 „	36 „	— „

A kiadóhivatal, Budapest, V., Méréleg-utca 11. szám.

A munka elkészülte után bolti ára lényegesen magasabb lesz. — A második füzet kiadása után kéthetenként egy-egy újabb füzet jelenik meg. — Az egész mű 1900 karácsonyra készen lesz.

